Ўзбекистон — келажаги буюк давлат

Халқ сўзи

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг газетаси

22 апрель, шанба, 1995 йил
Сотувда эркин нархда.
№ 77 (1079)

МАҚСАД — СОҒЛОМ АВЛОДНИ ТАРБИЯЛАШ

Ўзбекистон Республикаси Бош вазири, мамлакат футбол федерацияси президенти Абдулҳошим Муталов билан олий ва биринчи лига футбол жамоалари мураббийларининг учрашуви бўлиб ўтди.

Футбол ўз оммавийлиги билан нафақат мамлакатимиз фуқароларини соғлом турмуш сари ундайди, балки, у хорижий мамлакатлар билан иқтисодий алоқаларнинг боғланишида муҳим аҳамият касб этади. Қолаверса, футболни янада ривожлантириш соғлом авлод учун кураш сиёсатининг ажралмас бир қисмидир. Футболимизнинг жаҳон бўйлаб янада кенг қулоч ёйиши кўп жиҳатдан мураббийларга боғлиқ.

Учрашувда оммавий бўлган бу спорт турининг келажак авлодни тарбиялашда тутадиган ўрни, футболни янада ривожлантиришда мураббийлар олдидаги вазифалар ва бу ишда матбуотнинг роли хусусида сўз борди.

Учрашув чоғида мураббийларнинг мавсум олди аттестациядан қандай ўтганлиги, олимпия терма жамоамизнинг Олимпияда саралаш баҳсларига тайёргарлиги ва умуман, футболимиз атрофидаги муаммолар муҳокама қилинди.

Р. ЖУМАЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Бу йил Асака тумани деҳқонлари ғалладан мўл ҳосил олишни кўзлаб меҳнат қилишмоқда. Яқинда туманидаги «Ўзбекистон мустақиллиги» жамоа хўжалигининг Мухторали Йўлдошев бошлиқ бригадаси аъзолари мавжуд ғалла майдонларининг гектаридан 60 центнердан хирмон кўтариш ташаббуси билан чиқишди.

Суратда: бригада бошлиғи, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган пахтакор Мухторали Йўлдошев.

Тоҳиржон ҲАМРОҚУЛ олган сурат.

ДЎСТЛИК АЛОҚАЛАРИ МУСТАҲКАМЛАНАДИ

Чувашистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси Раиси Энвар Аблякимов бошчилигидаги саноат соҳаси мутахассислари Фарғона вилоятига ташриф буюрди.

Меҳмонлар вилоятнинг Бешарик туманидаги «Ўзбекистон» санаторийси ҳамда Риштон бадиий кулолчилик буюмлари заводи ишчилари фаолияти билан танишдилар.

Чувашистонлик меҳмонларнинг Риштон бадиий кулолчилик буюмлари заводига ташрифи бежиз эмас. Улар бир неча йиллардирки маҳсулот айирбошлаш ҳисобига риштонлик кулолларни билан ҳамкорлик қилишмоқда. Жумладан, Риштон кулоллари ўзларининг тайёр маҳсулотларини ўраш учун зарур ҳолзаларни Чувашистондан олмоқдалар. Делегация аъзолари Риштон кулоллари билан ўрнатилган дўстлик ва ҳамкорлик алоқаларини кенгайтириш лозимлигини таъкидладилар. Шунингдек, улар урушда ҳалок бўлган 94-ўзбек ўқчи бригадаси хотирасига ўрнатилган ёдгорлик пойига гулчамбарлар қўйдилар.

Ташриф давомида вилоят ва Чувашистон Республикаси ўртасида ижтимоий, иқтисодий ва маънавий ҳамкорликни янада кенгайтириш юзасидан ўзаро фикрлашиб олинди.

(ЎзА).

• Биринчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси иккинчи сессияси олдидан

ДАСТЛАБКИ ҚАДАМЛАР

1. Сиз «профессионал парламент» тушунчасини қандай тасаввур қиласиз?
2. Сессия кун тартибидаги қайси масалаларни долзарб деб ҳисоблайсиз?
3. Олий Мажлис депутатларининг кўпроқ нималарга эътибор беришини истардингиз?

Норбой ЭЛМУРОДОВ, Қашқадарё вилояти, Чироқчи туманидаги «Чияли» давлат ширкат хўжалиги раҳбари, вилоят Кенгаши депутати:

1. Айтиш лозимки, бутунлай янгича тамойиллар асосида вужудга келган республикамиз парламенти ҳозир шаклланиш жараёнини бошидан кечираётир. Биз Олий Мажлис фаолиятини илк кунларданоқ эътибор билан кузатиб турибмиз. Холис фикрни айтадиган бўлсак, мамлакатимиз олий қонун чиқарувчи органи дастлабки чоғларданоқ турмушимизга залворли қадамлар билан кириб келди. У кун сайин шаклланиб бориб, келгусида жаҳон андозаларига мос равишда профессионал парламент даражасига кўтарилишига ишончим комил.

2. Ўзбекистон Олий Мажлисининг биринчи сессиясида унинг келгуси фаолияти билан боғлиқ бўлган бир қатор ташкилий масалалар кўрилган эди. Бу галги сессия муҳокамасига қўйилган масалаларга эътибор берадиган бўлсак, ундан ҳам бир нечта ана шундай руҳдаги масалаларнинг ўрин олганлигини кўрамиз. Хусусан, «Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Иш тартиби лойиҳаси ҳақида», «Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг қўмиталари ва комиссиялари тўғрисидаги Низом лойиҳаси ҳақида»ги масалалар ана шулар жумласидандир. Ушбу лойиҳалар депутатларимиз томонидан муҳокама этилиб, қабул қилингач, Олий Мажлиснинг фаолият кўлами янада кенгаяди. Демак, мамлакатимиз парламентининг такомиллашувида бу галги сессия ҳам муҳим ўрин тутади.

3. Яқиндагина ўз ваколатини тугатган ўн иккинчи чақириқ Ўзбекистон Олий Кенгаши ўзининг беш йиллик фаолияти мобайнида улкан тарихий вазифаларни амалга оширди, бой тажриба тўплади. Хусусан, мустақил Ўзбекистонимизнинг амалдаги қатор қонунлари ва ҳуқуқий хужжатлари бевосита Олий Кенгаш депутатлари томонидан қабул қилинган эди. Қолаверса, дунёдаги энг мукаммал ва демократик тамойилларга асосланган Конституциялардан бири сифатида эътироф этилган Асосий Қонунимизнинг қабул қилиниши ҳам бевосита уларнинг фаолияти самарасидир.

Бугунги кунда республикамизда тинчлик, осойишталик устивор экан, бу нарса Олий Мажлис депутатларига ҳам улкан масъулият юклайди. Янги парламентимиз вакиллари бу борада қарор топган анъаналарни ривожлантира бориб, республикамиз тараққиёти йўлида хизмат қиладиган янада ҳуқуқий хужжатлар яратишлари, шубҳасиз. Уларнинг мукаммал, халқчил бўлиши эса аввало депутатларимизнинг фаоллиги, ўз соҳалари бўйича чуқур билим ва тажрибага эга бўлишлари, шунингдек, депутатлик одоби, этикасини мукаммал эгаллашларига боғлиқ. Чунки, улар ўртасидаги ўзаро ҳурмат, самимият, ҳар қандай масалага вазминлик билан ёндошиш каби фазилатлар ҳам маваффақиятни таъминлашга гаровидир. Фурсатдан фойдаланиб, депутатларимизга зиммаларидаги масъулиятли бурчларини шараф билан адо этишларида муваффақият тилаб қоламан.

БУГУН — ЁШЛИК ВА САЛОМАТЛИК БАЙРАМИ

Республикамиз Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлигида биринчилардан бўлиб «Жисмоний тарбия ва спорт тўғрисида» қонун қабул қилди. Бу қонуннинг қабул қилиниши ҳукуматнинг, Президент Ислом Каримовнинг халқ саломатлиги тўғрисидаги ғамхўрлигининг яққол тасдиқидир.

Мамлакатнинг бозор муносабатларига ўтиши билан боғлиқ қийинчиликларга қарамай, бу қонун ҳаётга татбиқ этилмоқда.

Сўнгги йилларда барча вилоят ва шаҳарларда стадионлар, спорт майдончалари, сузиш ҳавзалари қайта қурилди ва таъмирланди. Спорт — соғломлаштириш мажмуалари барпо этилди. Уларда тиббий ёрдам хоналари, маслахат хизматлари, сауналар бор. Статистика маълумотларига қараганда, республикамизда 200 га яқин сузиш хавзаси, тўрт мингдан ортиқ стадион мавжуд. Уларда ҳар куни юз минглаб кишилар кўпроқ спорт билан шуғулланади, саломатлигини мустаҳкамлайди.

Апрель ойида буюк мутафаккир ат-Термизийга бағишлаб Хоразмда ўтказилган кураш бўйича иккинчи халқаро мусобақада Ўзбекистон, Марказий Осиёдаги бошқа мамлакатлардан минглаб курашчилар иштирок этди. Хукумат ва Президент Ислом Каримов курашни ҳамда спортнинг бошқа миллий турлари ва миллий ўйинларни ривожлантиришга катта аҳамият бермоқда. Полвонларнинг иккинчи халқаро мусобақаси ғолибига бериш учун Ўзбекистон Президентининг махсус совриний таъсис этилиб, Газ—3102 автомобили ажратилгани тасдиқ эмас.

Жисмоний тарбия — олий спорт маҳоратининг дастлабки босқичидир. Республикамиз спортчиларининг мувафаққиятлари мамлакатимизда жисмоний тарбияга оид ишларнинг кўлами ва самарадорлигини кўрсатиб турибди. Спортчиларимиз 43 мамлакат вакиллари иштирок этган XII Осиё ўйинларидан қирқта муқофот олиб қайтдилар. Олдинда уларни яна янги рекордлар, янги спорт ғалабалари кутмоқда. Болалар боғчаларида, маҳаллаларда, оммавий спорт майдончаларида рекордлар ва ғалабаларга дастлабки қадамлар қўйилмоқда.

СИРДАРЁДА КАРТОШКА ЎСМАЙДИМИ?

Кейинги йилларда Сирдарё вилоятида мева-сабзавот етиштириш ҳажми камайиб кетди. Ўтган йили мева тайёрлаш топшириғи 45, сабзавот 55, узум ва картошка етиштириш бор-йўғи 27 фоизга бажарилди холос.

Боёвут туманидаги Боёвут ширкатлар уюшмасида вилоят, да боғдорчилик, полизчилик, сабзавотчилик, картошкачилик ривожлантиришга бағишлаб ўтказилган семинар-кенгашда ана шу муаммолар муҳокама қилинди.

(ЎзА).

• Аҳвол қалай, фермер?

ТЎКИНЛИК ҚАЛДИРҒОЧЛАРИ ...КИМЛАР?

Ота-боболаримиздан қолган бир нақл бор: Агар хонадонга қалдирғоч ин қурса, албатта у ерга барака энади. Шу сабабли илгарилари одамлар уй қурганда унинг юқори қисмидан қалдирғочлар учун махсус туйнуклар қолдиришган. Бу мисолни келтиришдан мақсад, бугун биз жамиятимиз учун янги хонадон қураяпмиз. Унга хайр-баракa эндирадиган ислоҳотлар бошқа давлатлар сафидан ўрин оладиган Ўзбекистон учун тўкин-сочинлик қалдирғочларидир.

ПРЕЗИДЕНТИМИЗ фермерларни «аграр ислоҳотимизнинг биринчи қалдирғочлари», деб бежиз айтмаган. Ҳозир фермерларга қандай шарт-шароит яратилган?

Ҳукуматимиз республика қишлоқ хўжалигида иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштириш мақсадида тегишли фармон ва қарорлар қабул қилди. Лекин уларнинг ижроси жойларда қандай? Ишлар олдинга силжиши учун кўмаклашадиган барча механизмлар ишга туширилганми? Нима сабабдан фермерлик ҳаракати баъзи вилоят ва туманларда оқсаётир?

Айнан шу масалаларни ўрганиш мақсадида Самарқанд, Навоий ва Бухоро вилоятларида бўлиб, фермерлар билан учрашдик. Гапнинг индаллосини айтганда, фермер хўжаликлари ишининг олдинга кетмаётганлигига асосий сабаб, вилоят, туман хокимлари ва ўрта бўғин раҳбарларининг «боқимандалик» кайфиятида ва юритаётганликларидир.

Шундай экан, раҳбарлар «берсуд» деб турган бир вақтда фермер ўз даромадини кимларга айтсин?! Одддий бир мисол: Самарқанд вилоят Булунғур туманидаги Шербой Сатторов «Шодлик» фермер хўжалигини тузганига анча икки йил бўлгани йўқ. У «Тадбиркор» банкидан имтиёзли қарз олиш ҳуқуқига эга. Лекин фермер банкка қарз сўраб борганда «имтиёз» ўрнига «қафолат» сўрашди, кам устамали қарз ўрнига «кўпни кўп юводи, уха» дейишди. Шу вилоятнинг Нуробод туманида жойлашган Дилёнер Эргашев раҳбарлигидаги фермер хўжалигининг оҳи ҳам айнан тумани ва хўжалик раҳбарлигига қаратилган. Айрим хўжалик раҳбарлари фермерлик ҳаракатининг жонкуярлари бўлиш ўрнига ўз манфаатларини ўйлаб иш кўришади. Чунки, мустақил фермердан кеч нарса умайди, у бизга ортиқча ташвиш, деб ўйлашади.

Фермер, ўз хизматчиларига маош бериш учун жамоа хўжалиги раҳбарияти билан келишган ҳолда бозорда гўшт сотишга мажбур. Лекин, солиқ инспекцияси ходимлари унинг олдига ортиқча талаб қўйишади. Хўш, закматкаш фермер дардини кимга айтсин?

Бунинг устига солиқ ва соликлар фойзи шу даражада кўпайиб кетганки, баъзан солиқ инспекцияси ходимларининг ўзлари ҳам қайси солиқ тизими янги, қайсиси эскирганини аниқ билишмайди. Энг ачинарлиси, бугун ҳаётга жорий этилаётган солиқ тизимларга етарлича шарҳланмаётир. Бундан фойдаланган айрим нопок солиқ инспекцияси ходимлари ўз манфаатини ўйлаб фермерлик ҳаракатига тўғаноқ бўлмоқдалар.

Ўтказилган кузатишлар шундан далолат берадики, фермер билан хўжалик маъмурияти ўртасидаги муносабатлар бозор иқтисодиёти талаблари даражасида эмас. Муаммолар ҳам етарли. Биринчидан, фермерлик қилиш учун бироз бўлсада ўқув бўлиши керак. Фермернинг махсус тайёргарлиги, маълумоти бўлса мақсадга мувофиқ бўлади. Афсуски Бухоро, Навоий ва Самарқанд вилоятларидаги айрим хўжаликларда юқоридаги талабларга жавоб берадиган кишилар кам бўла туриб, бошқа тоифадагиларга ернинг савдо ходимлари, дурадгорлар, ошпазлар, ҳурувчилар, доридармон фермерлик мулкидоимо фермерликка муносиб, деб топилган.

Ҳалқимизда «чумчуқ сўйса ҳам, қассоб сўйсин», деган нақл бор. Нахотки, ўз ишини элли олмаганлар, фермерликни ривожлантира олсалар. Бу ерда мақсад ва унга эришиш воситаси бутунлай бошқача: бугунги имтиёзлардан фойдаланиб юлғучлик қилишдир.

Бозор иқтисодиётининг бошланғич даврида бундай нуқсонларга кўз юмиб бўлмайди. Бу қингир ишларнинг оқибати 40 йилда эмас, 40 кунда билинади. Шунинг учун ҳам баъзи фермерларда умидсизлик пайдо бўла бошлади. Фермерларни танлашда, албатта, хўжалик раҳбарларидан ташқари туман ҳокимиятига ҳам аралашиши керак. Ишбилармонлик яхши, лекин фермерни тамоман бошқача тушунча. Унинг касби ҳам ўзгача олмайди. Унинг асосий шарти — албатта, мутахассис бўлиш керак. Акс ҳолда, кўп йиллаб пешона тери билан тўпланган бойлик бир неча ой ичида кўкка совурилади. Мутахассисгина ўз соҳаси технологиясининг ташқилий-иқтисодий масалаларини тушунади. Оддий бир мисол: Қизилтепа туманидаги «Зарнитан» жамоа хўжалигида бир фермер қоғамоллар учун қурилган бинода сигир, бузоқ ва бўрдоқига боқиладиган моллар бўлса ҳам «ёп-ярим» эди. Бу фермер ниманинг ярашига, чучқа ва қуйларнинг ҳам сақламоқда. Фермер ўзини савдо ходимидан, деб танитирди. У зоотехниянинг ва зоогигиена талабларини билмаслиги ёмон оқибатларга олиб келишини тасаввур ҳам қилолмайди. Бунақа мисоллар кўп.

Ғиждувон туманидаги «Гулистон» ширкатлар уюшмасидаги фермер хўжалигига бўлганимизда қурувчилар ишини кузатдик. Аввал бетон, унинг устидан ассбест ва шифер қопланган, ўз вақтида ҳам бу деворлар ҳам 60 см, қалинликдаги бетондан ташлашаётган экан. Бўрдоқига боқиладиган моллар учун шунақа девор керак, деб «ошпаз» фермер бюкурибди. Қурилиш ашёлари тақчил бўлган бир вақтда пулни бундай совуриш ҳақиқий фермернинг тушига ҳам кирмайди. Лекин бу «ошпаз» фермер учун дарёга тош ташлагандай гап.

Фермерларни моддий-техник ресурслари билан таъминлаш борасида ҳам муаммолар бор. Бу тўғрида Вазирлар Маҳкамасининг тегишли қарорларида аниқ кўрсатмалар берилган. Хатирчи туманидаги бир гуруҳ фермер билан бўлган суҳбатда улар молларни давола учун дори-дармон етишмаётганини, сутни ишлаш ва ташишга қийинчилик келаётганлигини, машина-трактор учун эҳтиёж қисмлар, ёнилғи ва мойлаш ашёлари йўқлигидан нолишди. Республика Вазирлар Маҳкамасининг қарорига биноан жумҳуриятимизнинг барча вилоят ва туманларида фермерлар учун моддий-техника воситаларини билан савдо қиладиган дўконлар очилиши керак эди. Учта вилоятнинг ўн саккизта туманидан фақат Ғиждувонда фермер буюртмасига биноан моддий-техника воситалари билан савдо қиладиган 9 та дўкон бор экан, холос.

Вилоят ва туманларда Президентимиз фармонларига бундай муносабатда бўлиш, уларни бажармаслик охир-оқибатда фермерлик ҳаракатини орқага тортмоқда. Бу ҳолатлар тез тугатилиши керак. Акс ҳолда республикамиз учун нихоятда хаётий бўлган фермерлик ҳаракатида ҳам улар фермерлар ташаббусининг авж олиши оғир кечади.

Фруизе ЖЎРАЕВ,
иқтисод фанлари доктори, профессор.

ЯНГИЛИКЛАР * ФАКТЛАР * ВОҚЕАЛАР

ЎЗБЕКИСТОН: ИСТИҚЛОЛ ОДИМЛАРИ
«Халқ сўзи» ва ЎзА мухбирлари хабар қиладилар

БАЙРАМ ШАРАФИГА

Маданият ишлари вазирлиги республика театр арбоблари уюшмаси билан ҳамкорликда Ғалабанинг 50 йиллигига бағишлаб спектакллар кўрик-танловини ўтказмоқда.

5 майга қадар давом этадиган анжуманда барча вилоят ва пойтахт театрлари қатнашади. Кўрикда ижодий жамоаларнинг шонли санага атаб тайёрланган асарларини нуфузли ҳайъат баҳолайди.

Кўрик-танлов якунида энг яхши деб топилган драматик асар муаллифлари, театр спектакларлари пул мукофотлари ва диплом билан тақдирланади. Ғолиб саҳна асарлари республика телевидениеси орқали намойиш этилади.

МАОШ ҲАМ КЎПАЙДИ

Боғдод туманидаги «Мирзаобод» жамоа хўжалигининг чорвачилик фермаси мулкчиликнинг янги шаклига ўтиб «Мустақиллик» ҳиссадорлик жамиятига айлангандан сўнг ишчиларга иллирлари давлатга сотилган маҳсулотнинг саккиз фоизи иш ҳақи сифатида берилган бўлса, энди бу рақам 15 фоизга етди.

СУРАТДА: соғувчи Қаноатхон Муртозақулова.

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ ХОДИМЛАРИ ЙИҒИЛИШИ

Нукусда Қорақалпоғистон Республикаси қишлоқ хўжалиги ходимларининг йиғилиши бўлди.

Унда Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгеси Раиси У. Аширбеков сўзга чиқиб, Оролбўйи ҳудудида баҳорги ишларни жадаллаштириш бўйича долзарб вазифалар ҳақида тўхталди. Нотиқ баъзи туманларда экишга ҳозирлик кўриш ва уни об-тобида ўтказиб олиш асосси равишда кечиктирилаётганини, техника, моддий ресурслардан фойдаланиш қониқарли эмаслигини алоҳида таъкидлади.

ИСТИҚЛОЛ ВА ТАЪЛИМ

Ўзбекистон Республикаси олий ва ўрта махсус таълим вазирлигида олимлар, ўқитувчи-профессорлар, илмий ходимларнинг таълим-тарбия соҳасида ўзаро тажриба алмашишлари учун «Истиқлол ва таълим» мавзуига бағишланган маърифат ўқувлари ташкил этилди.

Машғулотларда республика давлат, жамоат арбоблари, ташкилотлар раҳбарлари, етакчи олим ва мутахассислар, Ўзбекистондаги чет эл элчихоналари вакилларининг маърузаи кўзда тутилган. Мазкур ўқувларни ўтказишдан мақсад халқ хўжалиги учун юқори малакали мутахассислар тайёрлашда, ўз ихтисосини мукаммал эгаллаш билан бирга маънавий-ахлоқий жиҳатдан ҳам баркамол мутахассислар тайёрлашдан иборат.

ШИФОБАХШ МАҲСУЛОТЛАР КЎРГАЗМАСИ

«Андижонсут» ҳиссадорлик жамиятлари бирлашмаси ташаббуси билан вилоят марказининг ўч даҳасида сут маҳсулотларининг савдо кўргазмаси очилди.

Кўргазмага 32 турдаги сут маҳсулотлари қўйилган. Ушбу тадбирдан кўзланган мақсад андижонликларнинг бундай маҳсулотларга бўлган талабини ўрганиш ва уларнинг сифатини яхшилашдир.

МЕҲНАТ ҚИЛГАН ҚАРАБ ҚОЛМАЙДИ

Қ. Пирматов узоқ йиллар Ангор туманидаги К. Тўланов номли жамоа хўжалигида ишлаб пенсияга чиқди. У бекорчиликни ёмон кўради. 45 сотих ерида сабзавот етиштириш бирга ўрганди. Ҳозир 20 сотих ердаги эртаги карамни йиғиштириб оляпти.

Суратда: Қ. Пирматов.

ПАРҲЕЗ НОН

Гулистон нон заводида «Бородино» деб номланган парҳез нонини ишлаб чиқариш йўлга қўйилди.

Иккинчи навли ун, жавдар, шакар, туз, хамиртуруш ва кашнич учун ажратилмасдан тайёрланган нон саломатлик учун бениҳоя фойдалидир. Шу боис ҳам гулистонликлар бу нонларни бажонидил харид қилмоқда.

ЯНГИЛИКЛАР * ФАКТЛАР * ВОҚЕАЛАР

«КИРХФЕЛД» ТЎРАҚЎРҒОНГА КЕЛАРМИКИН?

Абдурашит аканинг боши қотган. Энди у одамларга қандай қарайди. Топширган сутни сифатсиз экан, боргунча айниб қолибди, Намангандан қайтариб юборишибди, десинми.

Йўқ. Борди-ю шундай деганда одамлар сен ҳам олдингилардай балохўрсаң-да, жиғилдонингга уриб, сут заводини айбдор қилиш билан сувдан қуруқ чиқмоқчисан-да, деган хаёлга боришмайдими. Хонаси деразасидан дарвоза олдида турган сут ташийдиган машинага кўзи тушди, дегунча ана шу андишалар хаёлидан ўтаверади.

Тўрақўрғон сут қабул қилиш пункти раҳбари Абдурашит Бобомирзаев мулоҳазаларини Наманган сут заводи мутасаддиларига бир неча бор айтди. Сутнинг сифати инобатга олинмаётгани, пули вақтида ўтказилмаётганини ҳам эслатди. Аммо ҳеч кимдан садо чиқмади. Наилож. Бошини қаёққа уришини билмай турган пайтда республика Президентининг режа бўйича етиштирилаётган сутнинг 15 фоизини хўжаликларнинг ўзида қолдирилиши ҳақидаги фармони чиқди. Ҳаммаси шундан бошланди.

Абдурашит ака Тўрақўрғонда сутни қайта ишлайдиган кичик корхона очиш зарурлиги ҳақидаги фикрини туман ҳокимига айтди.

— Майли, биз ҳам қараб турмасмиз, — деди ҳоким хайрихоҳлик билан.

1992 йилнинг баҳорида Абдурашит ака таваккал қилди. Банкдан 230 минг сўм ссуда олди. Бунинг устига уйдаги ул-булини сотувди 160 минг сўм бўлди. Яна озроқ қарз кўтарди. Хуллас, ярим миллион сўмни қўлига жамлаб ишга киришди. Ўзбекистондаги сут заводларининг биридан у, биридан буни, қилиб ускуна йиғди. Қолганини вилоят қишлоқ хўжалик техника таъминоти бошқармасидан топди. Механика заводи буғ қозонини ишлаб берди. Шундай қилиб ихчамгина цех пайдо бўлди. Аввалига уни беш киши юргизишди. Илк маҳсулотини Ўзбекистон мустақиллигининг бир йиллиги шарафига — 1 сентябрь куни голланд пишлоғи, қаймоқ, сузма, творг, пиширилган сут сингариларни элга тортиқ қилди. Бу Тўрақўрғон илк қалдирғочининг биринчи парвози эди. Парвоз ҳали баландламасданоқ кимларнингдир кўзига хунук кўринди. Шу боис унинг қанотини қайчилаб қўювчилар ҳам топилди. Орадан бир ҳафта ўтар-ўтмас «Абдурашитнинг устидан чақув тушибди. Корхонасини ёпишармиш», деган миш-мишлар тарқади. Катта-кичик давраларда одамлар оғзида фақат шу мавзу. Шамол бўлмаса дарахтнинг учи қимирламайди деб бекорга айтмаган халқимиз. Ўша кезлари нонининг яримта бўлиб қолаётганига кўзи етган Наманган сут заводи мутасаддилари вилоят санитария ва эпидемиология станциясига «Тўрақўрғондаги хусусий корхона сифатсиз маҳсулот чиқараётгани ва бу ҳол шундай давом этаверса аҳоли заҳарланиб, соғлигига путур етиши битилган маълумотнома жўнатишгандан сўнг бошланган текширувлар меваси эди. Станция бошлиғининг ўзи экспертларни олиб келди. Обдон ўрганишди. Охири бу ерда тайёрланаётган неъматлар вилоят сут заводи маҳсулотлари сифатидан анча дуруст» деган хулосага келишди. Бошлиқнинг ўзи Абдурашит акага заводдагилар рақобатдан чўчишган кўринади, сиз бемалол давом эттираверинг, ҳеч нарса бўлмайди, дегандан сўнг иғвогарларнинг чакаги ўчди. Унгача асаблар неча бор бузилди. Неча бор маломат тошлари отилди. Шу йили шартнома асосида туман хўжаликларидан 270 тонна сут қабул қилиниб, маҳсулотга айлантирилиб аҳолига сотилди. Даромад харажатларни қоплашдан ташқари банкдан олинган қарзни қайтаришга ҳам етди.

1993 йили эса хўжаликлардан ва аҳолидан минг тонна сут олинди. Ишчилар сони ҳам 20 нафардан ошди. Эскини ямагунча эсинг кетади, деган нақл бежиз айтилмаган. Таъмирлаб ўрнатилган ускуналар икки йилга базўр чидади. Ўтган йили «Соҳибкор» жамоа хўжалигидан бир сменада 40 тонна сут пиширадиган янги ускуна харид қилинди. Буғ қозони алмаштирилди. Қўшимча яна иккита хона тикланди. Янги очилган иш ўринларида 6 киши меҳнат қила бошлади.

1994 йилда «Ниҳол» фирмаси 9 тонна сариёғ, 8,5 тоннадан зиёд голланд пишлоғи, 45 тонна бринза, 6,1 тонна сузма, 3,3 тонна қаймоқ, 158 тонна пиширилган сут, 464 тонна ёғи олинган сут ишлаб чиқарди. Маҳсулотнинг асосий қисми Наманган шаҳри, Норин, Косонсой, Учқўрғон, Тўрақўрғон туманларидаги давлат таъминотидаги савдо корхоналари ва Наманган, Тўрақўрғондаги фирма дўконлари пештахталаридан аҳолига етказилди. Даромад ҳам 3,4 миллион сўмга етди.

«Ниҳол»даги ўзгаришлар вилоят ҳокимлигига ҳам етиб борди. Ҳоким Б. Рапиғалиевнинг ўзи корхонага ташриф буюрди. Танишиб чиққач, хурсандлигини яширолмади. Бироқ камчиликларни ҳам айтди. Корхонага сут ва сут маҳсулотларини майда қадоқлайдиган замонавий ускуналар ўрнатиш зарурлиги давр тақазоси эканлигини уқтирди. Ва уларни қаердан олишнинг йўл-йўриқларини тушунтирди. Ҳокимнинг маслаҳати билан Абдурашит ака Москвага — Германиянинг «Евразтрейт» савдо-сотиқ фирмаси ваколлигига йўл олди.

— Хорижликлар бирон нарсасини харид қилишингни билса, ўзлари олдингга пешвоз чиқишади, — дейди Абдурашит ака. — Ваколлик билан «Кирхфелд» фирмасининг кунига 20 тонна сутни қайта ишлайдиган, 60 тонна помидорни томатга айлантирадиган заводларини етказиб бериш хусусида шартнома имзоланди. Бундан ташқари, олмонлар 40 йил муддатга бир миллион 600 минг марка пулини 0,75 фоиз фойда эвазига кредитга беришга розилик билдиришди.

Абдурашит ака ҳисоб-китобни яхши тушунади. Ўзи ҳам шу соҳа мутахассиси. «Кирхфелд» заводини сотиб олса, узоғи билан бир ярим йилда ўзини оқларкан. Шу боис «Тадбиркорбанк» дан имтиёзли кредит олиб уни ўрнатишга азм қилди. Вақтни бой бермай банк бошқаруви раиси А. Юсуповга фикрини баён қилди. Раис тадбиркорни сўзини эшитгач, эртасигаёқ эксперт-мутахассислари билан Тўрақўрғонга — «Ниҳол» фирмаси ишлари билан яқиндан танишгани келди. Корхона жойи, иш жараёнини, тайёрланаётган маҳсулот маъқул бўлди шекилли немис кредитига розилик берди. Ва дарҳол зарур ҳужжатларни тайёрлаб «Тадбиркорбанк»ка топшириш лозимлигини айтди...

А. Бобомирзаев ўтган ойнинг ўрталарида Тошкентга келди. Ўша лойиҳаси тақдири билан қизикди. Шу важ боис у Республика давлат мулкини бошқариш ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш қўмитаси мутасаддиларига рўбарў бўлди. Учрашди-ю тарвузи қўлтиғидан тушиб кетди. Раҳбардан лойиҳангиз ҳаракатсиз ётибди, деган хабарни эшитгач баданидан совуқ тер чиқиб кетди. Коридорда турган ўриндиққа базўр етиб борди-ю, ўзини ташлаб юборди. Ҳушсизликдан эмас, асаббузарликдан. Шу топда А. Бобомирзаевнинг хаёлидан нималар ўтмади, дейсиз. Унинг кўз олдидан 5 март куни вилоят ҳокимлигида бўлган тадбиркорларнинг йиғини нари кетмасди. Унда сўзга чиққан Абдурашит ака «Кирхфелд» заводини кузгача — мустақилликнинг тўрт йиллиги шарафига ишга туширишга ваъда берганди. 1 сентябргача оз фурсат қолди. «Энди ёлғончи бўлиб қоламанми, одамлар мақтанчоқ экан дейишмайдими», лаблари мажолсиз қимирларди.

... Оворагарчилигу асаббузарликлар жонига теккач, ҳаммасидан қўл силтаб Тўрақўрғонга жўнаб кетди. Борига барака деб эски ускуналарни юргизиб турувди. Германия Федератив Республикаси Федерал Президенти Роман Герцогнинг Ўзбекистонга ташриф буюришини эшитгач Абдурашит ака яна қимирлаб қолди. Завод қуриш учун жой ҳозирлади. «Барибир «Кирхфилд»ни Тўрақўрғонга келтираман» дейди. Иккала ҳукумат раҳбарлари имзолаган ҳужжатлар тадбиркорларга ҳам асқотишига иншонади.

Дунёда яхши одамлар кўп. Яқинда Абдурашит Бобомирзаевнинг бюрократлардан куйиниб юрганини кўрган вилоят агросаноат уюшмаси мутасаддилари тез орада Исроилнинг «Мирав» фирмасидан олтита завод олинишини, шундан бирини беришларини айтишди.

Ҳаётда нималар бўлмайди, дейсиз. Лекин Абдурашит аканинг руҳи тетик. Фақат аҳён-аҳёнда асабини бузишганини ҳисобга олмасангиз, тушкунлик унга бегона. Шу боис корхонадаги ишини бир зум ҳам пайсалга солгани йўқ. «Ниҳол» йилнинг биринчи чорагида аҳоли ва хўжаликлардан 945 тонна сут қабул қилиб олди. 35,5 тонна сариёғ, 5 тонна голланд пишлоғи, 2,7 тонна қаймоқ, 447 тонна пиширилган сут, 15 тонна сузма, 2 тоннадан зиёд брынза, қурут сингари 3,8 миллион сўмлик маҳсулотларни дўконларга жўнатди.

Корхонани кенгайтириш, янги, замонавий ускуналар билан жиҳозлаш учун сармоя керак. Бунча пулни ким беради. Ўзбекистон Республикаси кичик ва ўрта бизнесни ривожлантиришга кўмаклашувчи жамғарма раиси Дилшод Камолов Абдурашит аканинг ишларидан хабар топиб, тадбиркордан кўнгил сўради. Дардини эшитгач, мукофот тариқасида 250 минг сўм имтиёзли кредит берди, Абдурашит ака бу маблағга лабаратория ускуналарини янгилаш ниятида.

Яқинда Наманганга бордим. Йўл-йўлакай А. Бобомирзаевни ҳам кўрдим. Хурсанд. Хайрия ишларига шўнғиб кетибди. Кўп болали, кам таъминланган оилаларга ун, сариёғ, гўшт, гуруч улашаётган экан. Ўз ҳисобидан 30 минг сўмлик маҳсулот тарқатибди.

— Закот бериш ота-боболардан мерос қолган. Унга амал қилиш қадриятларимизнинг тикланиши, одамлар ўртасида меҳр-оқибатнинг мустаҳкамланишига хизмат қилади, — дейди Абдурашит ака.

Дарвоқе, Республика Ташқи иқтисодий фаолият миллий банки унинг лойиҳасини маъқуллаб 2,8 миллион доллар кредит беришга рози бўлибди. Энди «Кирхфелд» Тўрақўрғонга келса, ажабмас.

Исматилла ТОШЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

• Нуқтаи назар

МАКТАБ ВА ТЕСТ

Тест синовлари Ўзбекистон Республикасида 1992 йилдан қўлланила бошланди. Бу 19 та олий ўқув юртида яхши натижалар берди. Мазкур синовларнинг 1993 йилга келиб 56 та олий ўқув юрти ва техникумларда ҳам ўтказилиши ота-оналар ва ўқув юртлари орасидаги муносабатни яхшилашга имконият яратди.

Натижа билимдон абитуриентларни кўплаб қабул қилиш мумкинлигини ва вақтни тежашни амалда исботлади. Илгари абитуриент 4 та имтиҳон топширар эди. У «математика» ва «физика»дан яхши баҳо олиб, она тили ва адабиётдан қониқарсиз баҳо олса, қайтиб кетарди. Тест афзаллиги шундаки, абитуриентларнинг энг кўп балл тўплагани ўқишга қабул қилинаяпти. У олий ўқув юртининг белгиланган кириш балига етса бас.

Тест синовларининг республикамизга кириб келиши мактаб ўқитувчиларида ҳам ишлаш, масъулият сезиш ва жавобгарлик ҳиссини оширди. Мактабда ўтказиладиган ёзма ишлар, савол-жавобларнинг ҳаммасини тест асосида олиб бориш мақсадга мувофиқдир. Биз ўқитувчилар режали ёзма ишлардан ташқари жорий тестларни ҳам ўтказишимиз мумкин. Синфни 2-3 гуруҳга бўлиб, тест синовларини ўқувчилар қобилиятига қараб тузиш дарс самарадорлигини оширади. Паст ўзлаштирувчи ўқувчилар ҳам ўз-ўзидан билимга интилади. Табиий фанларнинг ҳар бир дарсида синовларни синф ўқувчиларини гуруҳларга бўлиб ўтказиш мумкин. Албатта, ўтиладиган мавзу ҳажмини ҳисобга олган ҳолда. Тест синовларини кўпчилик дарсларда қўлланилиши ўқувчиларнинг ўтилаётган фанга нисбатан қизиқишини орттиради ва билимини мустаҳкамлайди.

Р. СОЛИЕВ,
И. МАМАРАҲИМОВ,
Самарқанд вилояти, Челак туманидаги 7-мактаб.

Ҳазорасп туманидаги «Обод» жамоа хўжалиги чорвачилик фермаси, ҳиссадорлик жамиятига айлантирилгандан кейин меҳнатга муносабат ўзгарди. Ҳозир бу ерда 635 бош қорамол боқилаяпти. Човадорлар мўлжалланган 399 тонна сут, 56 тонна гўштни ортиғи билан етиштиришди.
СУРАТДА: сут соғувчи Зулайҳо Бобониёзова.
Ш. ИБРОҲИМОВ олган сурат.

• Қардош мамлакатлар матбуот саҳифаларида

БИРИНЧИ СЕССИЯ

Тожикистон Республикаси Олий Мажлисининг биринчи сессияси бўлиб ўтди. Унда 179 нафар депутатдан 176 нафари қатнашди. Сессия кун тартибига киритилган 13 масала кўриб чиқилиб, тегишли қарорлар қабул қилинди. Сессияда Сафарали Ражабов Тожикистон Республикаси Олий Мажлиси Раиси этиб сайланди. Шунингдек, сессияда Тожикистон миллий пул тизими масаласи ҳам кўриб чиқилди.

(«Садои мардум» газетасидан).

• Муножот

РАҲНАМО

Каъбатиллонинг муқаддас тоши, Маккаи мукаррама, Мадинаи мунаввара юрак-юракдан келгувчи, оташин тиловату муножотларни кўп тинглаган. Аммо, бу тиловат асл ўғилнинг Ватанга чин муҳаббати рамзи бўлиб тоабад қолажак. Бу тиловатни у билан бақамти турган ҳар бир одам эслаб қолган бўлса ажаб эмас. Зеро, бу тиловатни эслаб қолмаслик мумкин эмас. У тиловат қилаётганда, чамаси, бутун борлиқ қулоққа айланди. У тиловат қилганида дарахтлар, майсалар, гуллар ҳам рукуга кетишди, ибодат қилгувчининг ён-атрофини қуршаган нури ҳидоятга қучоқ очди.

У ибодат қилганида карвон-карвон булутлар сузишдан тўхтади, қушлар қанот қоқмай қўйди (Аслига тўғри. Муаллиф ҳаётни ошиб, қуш қанот силкитмаса қулаб тушмоғини унутгани учун газетхондан узр сўраймиз), одамлар нафасларини ичларига ютишди, фақат биргина садо, парвардигори оламга илтижо қилаётган кимсанинг муножотигина эшитилиб турди: «Бисмиллаҳир роҳманир роҳим! Яратган эгам, сенга беадад ҳамдлар бўлсин! Паноҳимиз ёлғиз ўзингсан. Сендан бошқа меҳрибонимиз йўқ. Меҳру мурувватинг, иноятингни биз бандаларингдан дариғ тутма, бизни ҳақ йўлидан тойдирма!..»

Комил инсонлар силсиласида юраги Яратганга, одамларга, ҳаётга меҳр-муҳаббат билан тўлиб тошган бул зоти бобарокатнинг ҳам борлиги шубҳасиз. Бул зот Адолату Камолотни ўзига пеша қилиб одамларга йўл кўрсатмоқда. Илло, Ҳақ, Ҳақиқат йўли фақат унгагина аён (Пайғамбар маъносида). Адолатли, Пойдор, Маъмур давлат яратиш унинг олий мақсади. Ҳар бир табассуми, таважжуҳида унинг дилкаш инсонлиги сезилиб туради. Яратганнинг ўзи уни ҳифзи ҳимоясига олгандек. Тақдир унинг бошига кўп кўргуликларни солган. Лекин у ҳеч қачон нолимайди, аксинча, бу ҳам Яратганнинг инояти деб, барча синов-синоатларга бардош беради. Зеро, одам боласи ранжу заҳматларсиз камолот касб этмагай.

Унинг доҳийлиги айни ҳақиқатдир. Шу билан баробар у раҳнамо ҳам! Унинг манглайини Яратганнинг ўзи саодат ёғдуси ила безаганлигини наҳот сезмагансиз?! Эшитмаганмисиз, бир гал у элга кўриниш берганида, ёмғир ёғишдан тўхтаб қолганини, булутлар тарқаб, олам чароғи йиғилганлар юзини мунаввар этганини?!

Шаҳар партия қўмитасининг биричи котиби бўлиб ишлаган йиллари, унинг ҳузурига илтимос билан келганлар асло қуруқ қўл билан қайтишмаганини эшитмаганмисиз? Унинг чексиз ҳиммату мурувати элда достон бўлгани бежиз эмас-да!

Сўзларига бир қулоқ солиб кўринг-а! Ҳар бир каломида Фикрат, Саховат, Руҳ улуғворлиги жаранглаб туради. У туркман халқининг, қолаверса, бутун Инсониятнинг буюк ўғлонидир.

Ушбу муножотни мен дил амри билан битдим. Келинглар, яхшилар, битмас-туганмас ғайрат-шижоати, ҳалол меҳнати учун Раҳнамога миннатдорчилик билдирайлик. Гоҳида руҳан у билан бўйлаша олмаганимиз учун узр сўрайлик. Қаршимизда улуғвор вазифалар турибди. Унга Оллоҳ ўзи мададкор бўлсин!

Гўзал НУРАЛИЕВА,
«Туркменская искра» газетасининг 17 апрель сонидан.

• Биротаям танқид натижасиз қолмайди

«СУВ МОЖАРОСИ»

(«Халқ сўзи»,1995 йил, 7 февраль)

Юқоридаги сарлавҳа остида чоп этилган мақолада Чироқчи туманидаги «Янги ҳаёт» қишлоғи аҳолиси ичимлик сувсиз қийналишаётганлиги, А. Яссавий жамоа хўжалиги маъмурияти эса бунга эътибор бермаётгани танқид қилинганди.

Чироқчи туман ҳокимининг биринчи муовини Б. Амирқулов редакцияга қуйидагича жавоб йўллаган:

Мақола бўйича жойида текшириш ўтказилди. Унда ёзилган фактлар тасдиқланди.

1988 йилдан қурилган сув қувурлари ва артезан қудуқлари ўз ҳолига ташлаб қўйилганлиги учун насослар ишламай қолганди.

Текшириш якуни тумандаги барча хўжалик раҳбарлари ва мутахассислари иштирок этган мажлисда муҳокама қилинди. Ушбу масала бўйича туман ҳокимининг махсус қарори қабул қилинди. А. Яссавий номли ширкат жамоа хўжалиги раиси А. Қодиров, «Янги ҳаёт» қишлоқ фуқаролар йиғини раиси Т. Фармоновлар аҳолининг ичимлик сув муаммоларини ҳал қилишга эътибор бермай келаётганликлари учун қаттиқ огоҳлантирилдилар. Уларга 2 ой ичида сув таъминоти иншоотини таъмирлаб, ишга тушириш вазифаси топширилди.

«НИМА, ФОРИШДАН БОШҚА ЖОЙДА ТЎСИҚ ЙЎҚМИ?»

(«Халқ сўзи», 1995 йил, 7 февраль)

Мақола тумандаги қишлоқларни газлаштириш масаласига бағишланган бўлиб, унда Илончи қишлоғида бу борада ҳеч иш қилинмаганлиги қаламга олинганди. Яқинда Фориш тумани ҳокими Эркин Қозоқовдан мақолага жавоб келди. Қуйида уни эътиборингизга ҳавола этамиз.

— Фориш туманига табиий газ 1987 йилда келтирилган бўлиб, 1990 йилгача кончилар шаҳарчаси — Банд газ билан тўлиқ таъминланган. 1990—1992 йилларда туман маркази Янгиқишлоқ шаҳарчаси газлаштирилиб, жами, 28,2 км. газ қувури ётқизилган. 1993 йилда режалаштирилган 12 км. ўрнига 30,5 км, 1994 йилда эса режадаги 9 км, ўрнига 17,2 км. газ қувури тортилган. Шу йили янгидан 552 хонадонга табиий газ берилиб, ундан фойдаланаётган хонадонлар сони 2822 тага етди. Жами 2 шаҳарча ва 7 қишлоқ газлаштирилди.

1995 йилда яна иккита қишлоқ — «Боғдон» ширкатлар уюшмаси марказий қўрғони, «Фориш» ширкатлар уюшмаси ҳудудидаги Михин қишлоғи, «Қизилқум», «Чимқўрғон», «Туркистон» давлат хўжаликлари марказий қўрғонларини газлаштириш режалаштирилган.

Мақолада кўрсатилган Илончи қишлоғи туман марказидаги газни юқори босимдан ўрта босимга айлантирувчи газ тақсимлаш ускунасидан 6 км, Сайёд қишлоғи 13 км, Осмонсой қишлоғидан 10 км, узоқликда жойлашган. Бу қишлоқларни газлаштиришга туман бюджетида ҳам, қишлоқларни ўз ҳудудига олган «Боғдон» ширкатлар уюшмасида ҳам маблағ йўқ. Шу сабабли шу пайтгача масала ижобий ҳал этилмади.

1994 йилнинг иккинчи ярмида Илончи қишлоғига газ тақсимлаш ускунаси сотиб олиб келинди. Айни пайтда шу ускунани ўрнатиш, Илончи, Сайёд, қишлоқларини газлаштириш учун лойиҳа смета ҳужжатларига буюртма берилган. Ҳужжатлар тайёр бўлгач 1995 йилда иккала қишлоқ ҳам газлаштирилади.

Осмонсой қишлоғини газлаштириш «Ўзконцернмаш»га қарашли «Элбор» Тошкент ишлаб чиқариш бирлашмаси маблағи ҳисобидан бўлади.

Ҳар учала қишлоқни газлаштириш туман ҳокимлигининг доимий назоратида турибди.

• Президент фармонлари қандай бажарилаяпти?

УРУҒНИ СОТМАНГ

Ўлкамизга ўз сепини ёйиб баҳор келди. Ҳозир ерга уруғ, деҳқоннинг пайтавасига қурт тушадиган пайт. Чунки бугуннинг ҳар бир дақиқаси кузда аниқ-ойдин кўзга ташланади. Аммо ўзбек деҳқони ҳеч қачон меҳнатдан қочган эмас. Унга қулай шарт-шароит бўлса бас-ортиқча маслаҳат ва кўрсатманинг ҳожати йўқ.

Хўш, бугун — айни ерга уруғ ташланадиган пайт мутасадди ташкилотлар деҳқонга қандай мадад кўрсатаяпти? Айниқса, «Ўзсабзавотнавуруғлари» республика ишлаб чиқариш бирлашмаси ва унинг вилоятдаги хўжаликларида аҳвол қандай? Қолаверса, Вазирлар Маҳкамасининг «Қишлоқ хўжалигида иқтисодий ислоҳотларни амалга оширишга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги қарори қай йўсинда бажарилаяпти?

Республика Прокуратураси ана шу масалалар бўйича жойларда назорат тартибида текшириш ўтказганида, афсуски, диққатга арзигулик фактларга дуч келмади. Бильакс мазкур бирлашма ва унинг тасарруфидаги хўжаликлар фаолиятида жиддий камчиликлар ва қонунбузарликлар мавжудлиги аниқланди.

Ўзбекистон Республикаси мева-сабзавот ва узумчилик саноати ишлаб чиқариш уюшмасига қарашли «Ўзсабзавотнавуруғлари» республика бирлашмаси, вилоятлар ва Қорақалпоғистон Республикаси бирлашмалари ҳисобида 366 та ходим ва мутахассис мавжуд бўлиб, таъсисчилар тариқасида ўз таркибига ихтисослашган қишлоқ хўжалик экинлари уруғларини етказиб берувчи 15 та хўжаликни бирлаштирган. Бу хўжаликлар етарли даражада суғориладиган ер, техника ва ишчи кучи билан таъминланган бўлишига қарамай, тегишли назорат ўрнатилмаганлиги туфайли, зиммаларига юклатилган масъул вазифани қониқарсиз бажариб келмокдалар, республика қишлоқ хўжалигини етарли даражада уруғлар билан таъмин этмаганлар.

Бу хўжаликларда йўл қўйилган масъулиятсизлик оқибатида 1994 йил ҳосилидан тайёрланган жами уруғлар топшириққа нисбатан 74 фоиз бўлган, холос. Шу жумладан, полиз экинлари уруғи 80 фоизни, сабзавотлар уруғи 77 фоизни, пиёз уруғи 58 фоизни, карам — 36 фоизни ташкил этган. Картошка ҳосили тайёрлаш эса 60 фоизга бажарилган. Республика хўжаликларининг қишлоқ хўжалик экинлари уруғига бўлган талабини (картошка, пиёз, помидор, карам ва бошқа экинлар уруғи бўйича) четдан-ҳамдўстлик мамлакатларидан келтириш ҳисобига таъминлаш мўлжаллаб келинмокда. Бугунги кунда бу вазифа ҳам амалда таъмин этилмаган. Ишлаб чиқаришда шартнома интизоми ўта паст. Бирлашмага қарашли уруғчилик хўжаликлари Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг қишлоқ хўжалик маҳсулотлари контрактация шартномаларини тузиш ва бажариш тартиби тўғрисидаги Низоми талабларига кўра, 1995 йил учун қишлоқ хўжалик экинлари уруғини етказиш бўйича шартномалар тузишни ҳам ниҳоясига етказмаганлар.

Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ хўжалик вазирлиги ва «Ўзмевасабзавотузумсаноати» уюшмасининг қишлоқ хўжалик экинлари уруғларини етказиб бериш тўғрисидаги буюртмалари бажарилмай келинмоқда. Бунинг устига, хўжаликларда етказилган ва мавжуд бўлган қишлоқ хўжалик экинлари уруғлари талон-тарож қилинмокда, айрим моддий жавобгар шахслар томонидан ўғирланмокда. Жумладан, Навоий вилоятига Белоруссиядан 165 тонна картошка уруғи келтирилган эди. Вилоят бирлашмаси бошлиғи Нарзулла Соибов бошчилигидаги жиноий гуруҳ унинг 37 тоннасини сотиб, пулини ўзлаштириб юборган. Украина Республикасидан келтирилган минг тоннага яқин картошка уруғининг 50 тоннаси ҳам хусусий шахсларга сотилган ва тўпланган бу маблағ ҳам гумдон қилинган. Бухоро вилояти «Сабзавотнавуруғлари» бирлашмасидан олинган ҳар хил уруғларнинг 20 тоннаси қонунсиз йўллар билан Украина Республикасига жўнатилаётганда ушланиб, жиноий гуруҳ бошлиғи Н. Соибов ва марказий омбор мудири М. Норов ҳибсга олинганлар. Жиноят иши юзасидан терговтугалланиб, 6 киши судга берилган.

Шунингдек, Қашқадарё вилоятидаги «Ўзбекистон мустақиллиги» уруғчилик хўжалигининг (раҳбари Ш. Ойназаров) 6, Наманган вилоятидаги Тўйчи Неъматов номли уруғчилик хўжалигининг (раҳбари М. Юнусов) 7, Қашқадарё вилояти Қарши туманидаги «Насаф» уруғчилик ишлаб чиқариш бирлашмасининг (раҳбари Г. Рўзимуродов) 9 нафар моддий жавобгар шахси ҳисобидан ҳам камомадлар ва талон-тарожликлар аниқланиб, айбдорлар тегишли чораларга тортилганлар. Бундай қонунбузарликлар Бухоро вилоятидаги А. Навоий номидаги уруғчилик хўжалигида (раҳбари У. Нуруллаев) ва Қорақалпоғистон Республикаси уруғчилик бирлашмасида (раҳбари П. Сейтниязов) ҳам аниқланган ва айбдорларга чора кўрилган. Топширилган вазифани ўта масъулиятсизлик билан бажариб келаётган «Ўзсабзавотнавуруғлари» республика ишлаб чиқариш бирлашмасининг бош директори Б. Тошхўжаев қишлоқ хўжалик манфаатларига зарар етказиши мумкин бўлган совуққонлиги туфайли республика Прокуратураси томонидан ёзма равишда огоҳлантирилди ҳамда қонун олдида жавобгарлиги ҳақида тушунтирилди.

Қишлоқ хўжалигида иқтисодий ислоҳотларни амалга оширишга қаратилган қонунлар, Президент Фармонлари ва республика ҳукумати қарорларини аниқ бажарилиши юзасидан прокурорлик назорати давом эттирилмоқда.

В. ҚОСИМОВ,
Ўзбекистон Республикаси Прокуратураси умумий назорат бошқармаси бошлиғи.
Ғ. ШУКУРОВ,
мазкур бошқарма прокурори.

ҲУКУМАТЛАРАРО БИТИМ ИМЗОЛАНАДИ

Россия Федерацияси ҳукумат раҳбари Виктор Черномирдин Швеция Бош вазир Ингвар Карлссон билан учрашди. Музокара чоғида ҳукуматлараро савдо ва иқтисодий соҳаларда ҳамкорликни янада ривожлантириш масалалари муҳокама қилинди.

Музокаралар ниҳоясида сармояларни ҳимоялаш ҳамда уни рағбатлантириш, жиноятчиликка қарши ҳамкорликда курашиш юзасидан ҳукуматлараро битим имзоланиши кўзда тутилган.

(«Труд» газетасидан).

МУДОФАА ВАЗИРЛАРИ ЙИҒИНИ

МДҲнинг ҳарбий ҳамкорлик бўйича мувофиқлаштирувчи қароргоҳида ҳамдўстликка аъзо давлатлар мудофаа вазирлари иштирокида навбатдаги йиғилиш бўлиб ўтди. Йиғилишнинг мақсади МДҲ доирасида хавфсизликни таъминлаш, дея таъкидлади Россия Федерацияси мудофаа вазири Павел Ғрачев.

Анжуманда ҳамдўстлик мамлакатлари ўртасидаги ҳарбий ҳамкорлик истиқболлари муҳокама қилинди. Шунингдек, Тожикистондаги ҳарбий-сиёсий аҳвол ҳақида ҳам сўз борди. Коллектив тинчликни таъминлаш кучларининг қўмондони В. Патрикеев Тожикистон-Афғонистон чегарасидаги вазият ҳақида ахборот бериб, ҳудуддаги қўшинлар сонини 16 минг кишига етказиш лозимлигини айтди.

(«Рабочая трибуна»).

• Хабарлар

500 КИШИГА МЎЛЖАЛЛАНДИ

Қоровулбозордаги нефтни қайта ишлаш заводи қурилиши жадал суръатларда давом эттирилмоқда.

Республика «Нефтгазтаъминот» савдо ишлаб чиқариш ҳиссадорлик бирлашмасига қарашли 18-ишчилар таъминоти бўлими жамоаси янги корхона қурувчиларига кўплаб қулайликлар яратмоқдалар. Қурилиш майдонидаги ошхона ҳозиргача 300 кишига хизмат кўрсатарди. Куни-кеча бу ерда яна 200 кишилик қўшимча жой ҳозирланди. Бу иш унумдорлигига ўз таъсирини ўтказиши шубҳасиз.

Маннон ОТАБОЙ,
«Халқ сўзи» мухбири.

«ЎзДЭУ»ГА ҲАМКОРЛИК

«Андижонирмаш» заводи тадбиркорлари Туркия билан ҳамкорликда чиқарилаётган «Тиксанти» тикув машинасининг корпусини қўйиб бераётган эдилар.

Улар яна бир ишни амалга оширишмоқда. Корхонада «ЎзДЭУ» қўшма корхонаси учун бўяш камерасини тайёрлаш ишлари ниҳоясига етказилай, деб қолди. Худди шунингдек, «Дамас» автомашинаси учун ўриндиқларни ҳам «Андижонирмаш»да ишлаб чиқариш кўзда тутилаяпти.

Ф. ШОДМОНАЛИЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

MARKET SKILLS DEVELOPMENT CENTER. TASHKENT.
MEDIA UNIT
STUDY VISIT TO BRITAIN

The Market Skills Development Centre is a new project funded by the European Union to promote understanding of the market economy and to provide business skills to people who are starting small or medium-sized enterprises. The project includes a Media Unit, whose function is to help radio, television and newspapers in Uzbekistan to develop their reporting on business matters.

The Media Unit is arranging a four-week study visit to Britain, beginning on 10 July, on the subject of business journalism. There will be six places and applications are invited from suitably-qualified candidates.

Qualification

Essential
University degree
Ability to explain complex matters simply and clearly
Knowledge of English (which will be the language used on the study visit).
Desirable
Good understanding of business economics
Experience in radio, television or newspaper journalism

Applications must be written in English. Candidates are also asked to write a short essay in English (not more than 300 words) on the subject:

"How the media in Uzbekistan can help people learn about market economy."

Application forms may be obt ined from Galina Fomadi at Drujba Narodov prospect 8 B, phones 45-19-51, 30-20-13, to whom they should be returned by 26 April.

In order to ensure that those selected are available to participate in the course, candidates in employment should have their applications signed by their senior management, who will be asked to confirm in each case that the person concerned can be released if chosen.

• *Қишлоқда ислоҳот: муаммо, ечим*

МИНГТА «ШАП-ШАП»ДАН БИТТА ШАФТОЛИ АФЗАЛ ЭМАСМИ?

Оҳангарон тумани хўжаликларида 1993 йилда 32513 тонна сабзавот етиштирилган бўлса, ўтган йили 23398 тоннага тушиб қолди. 1994 йилда режага нисбатан 74 фоиз картошка етиштирилди, холос.

ТУМАНДА сабзавот, картошка ва мева етиштириш йил сайин камайиб кетаётганлигининг асосий сабабини «Оҳангарон» ҳиссадорлик жамияти ширкатчилар бўлимининг бошқарувчиси шундай изоҳлайди.

— 1978-84 йилларда туман хўжаликларида 71-74 минг тонна сабзавот маҳсулотлари етиштириларди ва у Тошкент, Ангрен, Олмалиқ, Қизилтов, Янгиобод, Оҳангарон шаҳарлари аҳолисини бутун қиш бўйи таъминлашда салмоқли ҳосил эди. Кейинги пайтларда нимагадир сабзавот етиштириш камайиб кетяпти. Бу туман раҳбарларини ташвишга солмаётгани кишини ажаблантиради.

Йўқ, туман раҳбарларини бу ҳол ажаблантирмаяпти, деб бўлмайди. Улар ҳам гоҳида ажаблангандай бўлаяптилар. Катта-катта нуфузли йиғилишларда куюниб гапирилмоқда. Бироқ ўзгариш бўлмаяпти. Масалан, 1992 йилда туман хўжаликларида 54 минг тоннадан зиёд сабзавот етиштирилган эди. 1993 йилда 32513 тоннага, 1994 йилда 23398 тоннага тушиб қолди.

— Яхши эслайман,— дейди оҳангаронлик тажрибали деҳқон Зоир Тоиров, — «Ангрен» ширкат жамоасининг Николай Ким, Аваз Азимов бошлиқ бригадалари аъзолари 1991-92 йилларда ҳар гектар майдондан 1000 центнерга етказиб сабзавот ҳосилини кўтаришган.

Агар бугунги рақамларга назар ташласак, бундан икки йил аввалги манзаранинг тамомила аксини кўрамиз. Жумладан, «Ангрен» ширкат жамоасида 1993 йилда ҳар гектар ердан 195,7 центнер сабзавот ҳосили олинган бўлса, ўтган йили бу рақам 175,4 центнерга, Алишер Навоий номли ширкат жамоасида эса 79,7 центнерга, «Дўстлик» жамоа хўжалигида 91 центнерга тушиб қолди. Айни пайтда 1993 йилга нисбатан сабзавот маҳсулотлари етиштириш «Дўстлик» жамоа хўжалигида 77, «Ғаллақудуқ» давлат хўжалигида 14, «Янги ҳаёт» давлат хўжалигида эса 16 фоиз камайиб кетди.

Хўш, ҳосилдорликнинг бу қадар пасайиб кетишига нима сабаб бўлди. Биринчидан, туман хўжаликларида алмашлаб экиш технологиясига мутлақо риоя қилинмаяпти. Экин майдонлари номига шудгор қилинади, аксари майдонлар агротехника талаблари асосида чуқур ҳайдалмайди.

Иккинчидан, экинларни, ерни озиқлантириш ўз ҳолига ташлаб қўйилган. Тўғри, ҳозир минерал ўғитларнинг нархи осмонда. Бироқ, ҳар бир хўжаликнинг фермаларида, отарларида, паррандачилик фермаларида тонна-тонналаб маҳаллий ўғитлар уюлиб ётибди. Нега уларни далага сепишни ташкил этиш мумкин эмас? Ваҳоланки, маҳаллий ўғитнинг кучи минерал ўғитларникидан қолишмаслиги тажрибада исботланган.

Ўтган йили картошка етиштириш ҳам бир мунча камайди. Масалан, 1993 йилда туман бўйича 786,3 гектар ерга картошка экилиб 4179,3 тонна ҳосил олинган бўлса, ўтган йили 471,2 гектардан олинган ялпи ҳосил 3103 тоннадан ошмади. Тўғри, тумандаги «Оҳангарон», Собир Раҳимов номли ҳиссадорлик жамиятларида 219-107 центнердан, «Ўзбекистон» ширкат жамоасида эса 106 центнер ҳосил олинди. Аммо Алишер Навоий номли ширкат жамоасида ҳосилдорлик 63,5, «Бирлик» жамоа хўжалигида 60,3, «Дўстлик» жамоасида 25,3 ва «Шодималик» жамоасида 45 центнерга тушиб қолганлигини ҳеч қандай баҳоналар билан изоҳлаб бўлмайди.

Бугунги кунда туман марказидаги деярли барча хўжаликларнинг мева-сабзавот дўконлари бўш ётибди. Шунинг учун ҳам Оҳангарон бозорларида картошканинг нархи 15-16 сўмга чиқиб кетди.

Июнь ойига бориб эса бундан ҳам ошиб кетиши мумкин. Негаки тумандаги «Ангрен» ширкат жамоасидан бошқа бирор хўжаликда эртаги картошка уруғи ғамланмаган. Хўжалик раҳбарлари ҳатто бунга қизиқмаяптилар ҳам.

Яқинда туман миқёсида бўлган бир йиғилишда, раҳбарлардан бири 1993 йилда 669,7 гектар мевазордан 1128,1 тонна, ҳар гектар ҳисобига эса 16,8 тонна мева олинган бўлса, 1994 йилда 670,7 гектар олмазорлардан 2415 тонна ҳосил олинганини, бу ҳар гектар олмазор ҳисобига 35,7 центнердан тўғри келганлигини айтиб мақтанган эди. Буни чуқурроқ таҳлил қилиб қараса қуйидаги манзара аён бўлади. Айтайлик, бир гектар олмазор боғда 130 туп дарахт бор. Демак, ҳар тупдан ўртача 27 килограммдан ҳосил кўтарилган. (35,7 центнердан ҳисоблаганда). Яъни ҳар туп олмадан бир ёки бир ярим яшикдан ҳосил олинибди. Бу мақтанадиган кўрсатгич эмас-ку?

Хулоса қилиб айтадиган бўлсак, туманда сабзавот, картошка ва мева етиштириш йил сайин камайиб бораётган бир пайтда хўжалик раҳбарлари рақамлар ортидан қувиб, фақат ўзларини эмас, одамларни ҳам чалғитиб юришибди. Одамларга эса мингта «шап-шап»дан битта шафтоли афзалдир.

Мўмин ҚАЮМ,
жамоатчи мухбир.

Спорт • Спорт • Спорт • Спорт •

ҚАДИМИЙ АНЪАНАЛАРНИ ТИКЛАШ ЙЎЛИДА

Буюк соҳибқирон Амир Темур ўз қўшинларининг жанговар санъат, хусусан, Шарқ якка кураши турларини пухта эгаллашига катта эътибор берган эди.

Шарқ якка кураши бўйича турли хил мусобақалар уюштирган. Ҳозирги кунда республикамизда ана шу жанговар санъат ва Шарқ якка курашини қайта тиклаш ва уни ривожлантиришга катта эътибор берилмоқда. Шарқ якка курашига кирувчи каратэ, таэквондо, кикбоксинг бўйича спортчиларимиз аллақачон халқаро майдонга чиқишган бўлса, Шарқ якка курашининг яна бир тури — кунг-фу мамлакатимизда энди-энди оёққа тураяпти. Пойтахтимизда ана шу спорт тури бўйича республика кунг-фу федерацияси президенти совриниучун мусобақа ўтказилди. Унда мамлакатимизнинг 100 га яқин спортчилари қатнашди. Ш. Холёров, О. Рамазонов, И. Раҳмонов каби спортчилар ўз вазн тоифалари бўйича турнир ғолиблари бўлишди. Ушбу мусобақа ғалабанинг 50 йиллигига бағишланиб, май ойида ўтказиладиган мамлакат биринчилиги олдидан ўзига хос кўрик турнири бўлди.

ҚИЗЛАРИМИЗ «ДЎСТЛИК КУБОГИ» ХАЛҚАРО ТУРНИРИ ҒОЛИБИ

Татаристон пойтахти Қозон шаҳрида волейбол бўйича «Дўстлик кубоги» учун халқаро турнир ўтказилди. Унда республикамиз жамоалари муваффақиятли қатнашишди.

Аёллар ўртасидаги баҳсларда республикамиз спорт шарафини Тошкентнинг «Автомобилист» клуби ўзагида тузилган Ўзбекистон терма жамоаси ҳимоя қилди. В. Клипенко устозлик қилган терма жамоамиз Москванинг «Фортуна» клубини 3:0, Татаристон терма жамоасини 3:2, Қозон шаҳар терма жамоасини 3:0 ҳисобида мағлубиятга учратди ва «Дўстлик кубоги»нинг соҳиби бўлди.

Жамоамизнинг ушбу турнирда қатнашиши юзасидан йўл харажатларини «Ўзавтотранс» корпорацияси ўз зиммасига олди. Валюта алмаштириш муаммоларини «Ўзсаноатқурилишбанк» ўз вақтида ҳал қилди.

Эркаклар ўртасидаги баҳсларда Чирчиқнинг спортчилар жамоаси қатнашди. Жамоамиз «Дўстлик кубоги» баҳсларида иккинчи ўринни эгаллади.

Р. ЭРМУҲАММАД,
«Халқ сўзи» мухбири.

Ўзбекистон бозорларининг энг йирик таъминотчиларидан

Abdullah's

Abdullah group of companies
Абдулла компанияси гуруҳи
Савдога таклиф қилади:
Пойафзаллар - эркаклар кўйлаклари - газмоллар
Молларни улгуржи харид қилиш учун буюртмалар қабул қилинмоқда
Манзилгоҳимиз:
Тошкент, Глинка кўчаси, 11-уй.
Телефонлар: 54-87-47, 54-87-88.
Факс: 54-89-53.

"БАРИШ-ТИЖАРЕТ"

Шўъба ширкати Тошкент шаҳридаги омборидан Туркиядан келтирилган халқ истеъмоли молларини нақд пулсиз тўловларда тўпдан сотади.

Маълумот учун телефонлар:
41-00-72, 41-01-72.

НОБОП ШЕРИКЛАР

Таҳририят эълон қилинган реклама ҳақини узоқ вақтдан бери тўламай келаётган ташкилотлар номларини, кафолат хатига имзо чеккан шахсларнинг исм-шарифларини халққа маълум қилиши тўғрисида огоҳлантирган эди. Мана улар:

ЯНВАРДАН БЕРИ ҚАРЗДОРЛАР:

1. Ангрен картон-идиш комбинати — 26.250 сўм. Бош директор ўринбосари **Т. А. КОРКИНА.**
2. Тошкент трактор заводи — 10.500 сўм. Бош директор **Ш. А. АЛИМОВ.**

ФЕВРАЛДАН БЕРИ ҚАРЗДОРЛАР:

3. Тошкент «Алгоритм» ишлаб чиқариш бирлашмаси — 8.000+5.000=13.000 сўм. Бош директор ўринбосари **А. С. РАСУЛОВ.**
4. Сув хўжалиги вазирлигининг Тошкент тажриба-механика таъмирлаш-экскаватор заводи — 4.000 сўм. Завод директори **А. Ф. РАҲМОНОВ**.
5. «ЁТМ (Ёшлар тадқиқот маркази) инновация фирмаси — 84.000 сўм. Бош директор **А. В. АРАБОВ**.
6. «Ўзбекенгилсаноат» — 31.500 сўм. Бошқарув раисининг ўринбосари **М. А. УМАРОВ**.

Биз қарздорлар рўйхатини тўла эълон қилмадик. Таҳририятни «Нобоп шериклар» рукнини давом эттиришга мажбур этманг!

«Ўзбектуризм» миллий компанияси раҳбарияти ва жамоаси «Ўзбектуризм» миллий компанияси раиси Хусанбоев Бахтиёр Махмудовичга синглиси

Фарида САИДОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

ЎзР ФА Ботаника институтининг меҳнат жамоаси катта илмий ходими, биология фанлари номзоди

Эркин ЮНУСОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан оила аъзолари ва яқинларига чуқур таъзия изҳор қилади.

Тошкент Молия институти жамоаси «Хўжалик фаолияти таҳлили» кафедрасининг катта ўқитувчиси М. Утемурадовага онаси

АИМХОН аянинг

вафоти муносабати билан чуқур таъзия билдиради.

Тошкент Педиатрия медицина институти маъмурияти ҳамда жамоаси институтнинг кекса педиатор олими, профессор, Россия медицина фанлар академияси мухбир аъзоси, Ўзбекистон Республикаси ФА мухбир аъзоси, республикада хизмат кўрсатган фан арбоби,

Сайфи ШАМСИЕВнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдиради, ҳамда ёру-биродарлари, қариндош-уруғларига ҳамдардлик изҳор этади.

TV ҲАФТАЛИК КЎРСАТУВЛАР TV

ДУШАНБА, 24

ЎзТВ I

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Бугун». Ахборот кўрсатуви.
18.10 «Қум соат», «Кучукча ва эски шиппак». Мультфильмлар.
18.30 «Хазинамиз таянчи».
18.55 Ўзбекистон Давлат телерадиокомпанияси дуторчилар ансамблининг концерти.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Армонли дунё». Усмон Носир.
20.40 Оқшом эртаклари.
20.55 Эълонлар.
21.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.25 Эълонлар.
21.30 Япония ҳақида ҳикоялар. «Тараққиёт қон томири».
21.50 «От кишнаган оқшом». Йўлдош Охунбобоев номидаги Ёш томошабинлар театрининг спектакли. Телепремьера.
23.50 — 00.15 «Ўзбекистон» ахбороти.

ЎзТВ II

«Тошкент» студияси таништиради:
18.30 Болалар учун. «Кўзмунчоқ».
19.00 «Излаган имкон топади».
19.30 «Ҳамшаҳарлар» видеоканали:
— «Юзма-юз».
— «Оқ кутича».
— «Менинг маҳаллам».
21.00—21.45 Футбол. Ўзбекистон чемпионати. «Темирйўлчи» — «Нефтчи».

ЎзТВ III

ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ
17.10 — 18.40 Туркия телевидениеси.
18.40 «Мульткарусель».
18.55 Халқаро танлов совриндори Татьяна Абиякий куйлайди..
«ОМАД» таништиради:
19.55 «Совға».
20.25 «4/8». Мусиқий кўрсатув.
20.45 Жаҳон географияси.
21.35 Эълонлар.
21.40 Видео — «О».
23.20 Эълонлар.
23.25 «Курьер».
23.45 «...яна об-ҳаво ҳақида».
23.55 «Постфактум».
00.05—00.25 Жаҳон янгиликлари («Эй-Би-Си»).

«ОСТАНКИНО» ТЕЛЕКАНАЛИ
17.50 «Тиғиз пайт».
18.10 «Аляска КИД». Телесериал. 2-серия — «Тириклайин кўмилганлар».
19.05 «Эркак ва аёл».
19.45 Хайрли тун, кичкинтойлар!
20.00 «Время».
20.45 «50 йил муқаддам ушбу кунларда».
21.00 «Сен-Роман иши». Телесериал. 4-серия.
21.55—22.55 «Матбуот клуби».

СЕШАНБА, 25

ЎзТВ I

6.00— 8.00 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш кўрсатуви.
8.00 Буюк Ғалабанинг 50 йиллигига. «Қилич ва қалқон». Бадиий фильм. 1-серия — «Ихтиёр ўзимда эмас».
9.20 «Афғон рубоби оҳанглари». Фильм-концерт.
9.50 «Кафолат».
10.20 Немис тили.
10.50—12.50 «Умидлар йили». Видеоканал.
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Бугун». Ахборот кўрсатуви.
18.10 Болалар учун. «Табиат алифбоси».
18.40 «Суянч».
19.00 Лирик концерт.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Ўзбектелефильм» кўрсатади: «Нақшлар бўстони».
20.10 «Тафаккур ёлқинлари».
20.40 Оқшом эртаклари.
20.55 Эълонлар.
21.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.25 Эълонлар.
21.30 «Ватанни севмоқ иймондандир».
22.30 «Кино, кино, кино».
23.20—23.40 «Ўзбекистон» ахбороти.

ЎзТВ II

«ОМАД» таништиради:
18.30 «Мультфейерверк».
19.00 «Хусусийлаштириш: қадам-бақадам».
19.20 «Теле-ательє-шоу».
19.30 Ҳайвонот дунёсининг сирлари.
20.20 «Эм-Ти-Ви» оҳанглари ва Эълонлар.
20.45 Янгиликлар.
20.50 Видеогид.
21.10 «Эм-Ти-Ви» оҳанглари ва Эълонлар.
21.50 «Кинонигоҳ».
23.30 — 23.50 Жаҳон янгиликлари («Эй-Би-Си»).

ЎзТВ III

ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ
17.10 — 18.40 Туркия телевидениеси.
18.40 «Мульткарусель».
18.55 «Уорлднет» телекомпанияси янгиликлари.
19.15 «Дурдаршн» телекомпаниясининг кўрсатувлари.
20.15 «Спорт-тайм».
20.55 «Манбалар».
21.35 «Би-Би-Си» янгиликлари.
21.45 «Нон таъми».
22.05—22.45 Эстрада калейдоскопи.

«ОСТАНКИНО» ТЕЛЕКАНАЛИ
5.00—8.00 «Телетонг».
17.55 «Тиғиз пайт».
18.15 «Аляска КИД». Телесериал. 3-серия — «Қизлар гулхани».
19.05 «Мавзу».
19.45 Хайрли тун, кичкинтойлар!
20.00 «Время».
20.45 «Илк манбадан».
20.55 «Серафима Глюкинанинг иш ва байрам кунлари». Телевизион бадиий фильм. 1-серия (Сверд-ловск киностудияси, 1988 й.).
22.05 «Талқинлар».
22.20—23.35 «Серафима Глюкинанинг иш ва байрам кунлари». 2-серия.

ЧОРШАНБА, 26

ЎзТВ I

6.00 — 8.00 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш кўрсатуви.
8.00 Буюк Ғалабанинг 50 йиллигига. «Қилич ва қалқон». Бадиий фильм. 2-серия — «Яшаш шарт».
9.40 «Оналар мактаби».
10.10 «Ўзбектелефильм» кўрсатади: «Беназир санъаткор».
10.30 — 12.30 «Биз танлаган йўл». Видеоканал.
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Бугун». Ахборот кўрсатуви.
18.10 «Қойилмақом Гоша». Мультфильм.
18.15 «Хусусийлаштиришнинг янги йўналишлари».
18.35 «Спорт хабарномаси».
18.45 «Дил номалари». Мусиқий кўрсатув.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Элим деб, юртим деб ёниб яшаш керак».
20.40 Оқшом эртаклари.
20.55 Эълонлар.
21.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.25 Эълонлар.
21.30 «Мозийга бир назар».
22.00 «Алпомиш авлодлари». Миллий кураш бўйича Ал-Ҳаким ат-Термизий хотирасига бағишланган халқаро турнир якунига доир.
23.00 — 23.25 «Ўзбекистон» ахбороти.

ЎзТВ II

«Тошкент» студияси таништиради:
18.30 Болалар учун. «Қалбимда қуёш порласин».
19.10 «Дарвоқе..»
19.30 «Жонли тил».
20.30 «Ҳамкасблар».
21.00 «Саломат бўлинг!».
21.30 — 23.10 «Кинематограф».

ЎзТВ III

ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ
17.10 — 18.40 Туркия телевидениеси.
18.40 «Мульткарусель».
18.55 «Ёшлик» студияси. «Гул ва ...».
19.35 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
«ОМАД» таништиради:
20.25 — 23.25 «СПОРТ ҚИТЪАСИ».

«ОСТАНКИНО» ТЕЛЕКАНАЛИ
5.00 — 8.00 «Телетонг».
18.00 «Тиғиз пайт».
18.20 «Аляска КИД». Телесериал. 4-серия — «Севги мўъжизаси».
19.15 «Телеёдномалар». Роберт Рождественский.
19.45 Хайрли тун, кичкинтойлар!
20.00 «Время».
20.40 — 22.00 «Славянканинг хайрлашуви». Бадиий фильм (Свердловск кино-студияси, 1985 й.).

ПАЙШАНБА, 27

ЎзТВ I

6.00 — 8.00 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш кўрсатуви.
8.00 Буюк Ғалабанинг 50 йиллигига. «Қилич ва қалқон». Бадиий фильм. 3-серия — «Шикоятга ўрин йўқ».
9.15 «Ўзбектелефильм» кўрсатади: «Ботир Зокиров». Фильм-концерт.
9.55 «Буни ҳамма билиши керак».
10.30 Ўқув кўрсатуви. Физика.
11.00 «Кашф этилаётган имкониятлар».
11.30 Хор куйларидан концерт.
12.00 — 12.20 «Ҳуқуқингизни биласизми?».
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Бугун». Ахборот кўрсатуви.
18.10 «Бир сиқим тупроқ».
18.45 Мусиқий дақиқалар.
18.55 «Ислоҳот ва масъулият».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Мен буюк юрт ўғлидурман».
20.40 Оқшом эртаклари.
20.55 Эълонлар.
21.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.25 Эълонлар.
21.30 «Вақт — ҳакам».
22.00 «Умр девони». Шокирхон Ҳакимий.
23.00 — 23.25 «Ўзбекистон» ахбороти.

ЎзТВ II

«ОМАД» таништиради:
18.30 «Омад» тақвими.
18.35 «Кўнгил».
18.40 «Жозиба».
19.00 «Бир шингил ҳангома».
19.10 «Муҳаббатга ошно қалблар».
19.30 «Теле-ательє-шоу».
19.40 Видео янгиликлари.
20.05 Янгиликлар.
20.10 «Эм-Ти-Ви» оҳанглари ва Эълонлар.
20.55 «Кинонигоҳ»
22.35 — 22.55 Жаҳон янгиликлари («Эй-Би-Си»).

ЎзТВ III

ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ
17.10 — 18.40 Туркия телевидениеси.
18.40 «Мульткарусель».
18.55 «Айчурек» (қирғиз тилида).
19.35 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
20.25 «Уорлднет» телекомпанияси янгиликлари.
20.45 Ғалабанинг 50 йиллигига. «Қуддусдан хатлар».
21.15 «Булоқлар кўз очганда».
21.45 — 22.45 «Дурдаршн» телекомпаниясининг кўрсатувлари.

«ОСТАНКИНО» ТЕЛЕКАНАЛИ
5.00 — 8.00 «Телетонг».
17.50 «Тиғиз пайт».
18.10 Баскетбол. Россия чемпионати. Эркаклар. Финал. «Динамо» (Москва) — МАСК.
18.55 «Аляска КИД». Телесериал. 5-серия — «Скво-Крикни забт этиш».
19.45 Хайрли тун, кичкинтойлар!
20.00 «Время».
20.45 Сибирь Давлат академик рус халқ хорининг концерти.
21.05 — 21.45 «Ғалаба солдатлари». Телемарафон.

ЖУМА, 28

ЎзТВ I

6.00—8.00 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш кўрсатуви.
8.00 Буюк Ғалабанинг 50 йиллигига. «Қилич ва қалқон». Бадиий фильм. 4-серия — «Сўнгги марра».
9.10 Немис тили.
9.40 «Қишлоқ стадионларида».
10.00 Буюк Ғалабанинг 50 йиллигига. «Садоқат».
10.45 «Китоб ва ҳаёт».
11.20 «Дўстлик қўшиқлари».
11.50 «Яшил бойлигимиз».
12.20—12.50 «Баҳор севинчлари». Адабий композиция.
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Бугун». Ахборот кўрсатуви.
18.10 «Фарзанд — умид юлдузи».
18.35 «Унутилмас сатрлар». Беҳбудий.
19.00 «Мамлакатлар, воқеалар, одамлар...».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Шеърият дақиқалари».
20.10 «Жараён».
20.40 Оқшом эртаклари.
20.55 Эълонлар
21.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.25 Эълонлар.
21.30 Буюк Ғалабанинг 50 йиллигига. «Хотира китоби».
22.00 «Ўзбекистон композиторлари». Мутаваккил Бурхонов.
23.00—23.25 «Ўзбекистон» ахбороти.

ЎзТВ II

«Тошкент» студияси таништиради:
18.30 Болалар учун. «Катта театр ҳақида кичик ҳикоя».
18.50 «Ўтмишсиз келажак йўқ».
19.20 «Баҳор манзаралари».
19.30 «Бу бўстон аро...».
20.20 «Самарали изланишлар».
20.30—21.45 «У замонлар ўтиб кетди». Бадиий фильм.

ЎзТВ III

ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ
17.10 — 18.40 Туркия телевидениеси.
18.40 «Мульткарусель».
18.55 Чет эл эстрадаси артистларининг концерти.
19.30 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
«ОМАД» таништиради:
20.20 «Панорама».
20.50 «Компьютер-Осиё».
21.20 Эълонлар.
21.25 «Даракчи».
21.35 Эълонлар.
21.40 — 23.20 Видео — «О».

«ОСТАНКИНО» ТЕЛЕКАНАЛИ
5.00—8.00 «Телетонг».
17.50 «Бомонд».
18.10 «Аляска КИД». Телесериал. 6-серия — «КИД иши бўйича суд жараёни».
19.00 «Мўъжизалар майдони».
19.45 Хайрли тун, кичкинтойлар!
20.00 «Время».
20.45 — 21.35 «Сен-Роман иши». Телесериал. 5-серия.

ШАНБА, 29

ЎзТВ I

6.00—8.00 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш кўрсатуви.
8.00 Болалар учун фильм. «Сеҳрли саргузашт».
9.10 «Яшил чироқ».
10.10 «Анъана ва замон».
10.40 Баҳор тароналари.
11.10 «Ёдингиздами?». Кинодастур.
11.50 — 13.20 «Маънавият» видеоканали.
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Болалар учун. «Эртаклар — яхшиликка етаклар».
18.45 Спорт хабарномаси.
19.00 «Юзма-юз».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Турфа ҳангомалар».
20.30 «Ўзбекистон янгиликлари» (инглиз тилида).
20.40 Оқшом эртаклари.
20.55 Эълонлар.
21.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.25 Эълонлар.
21.30 Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Кумуш Раззоқова куйлайди.
22.30 «Ўзбекистон янгиликлари» (инглиз тилида).
22.40 «Тунги ёгду». Дам олиш кинодастури.

ЎзТВ II

«ОМАД» таништиради:
9.00 «Мультфейерверк».
9.30 «Хусусийлаштириш: қадам-бақадам».
9.50 «Теле-ательє-шоу».
10.00 «Ҳайвонот дунёсининг сирлари».
10.50 «Эм-Ти-Ви» оҳанглари ва Эълонлар.
11.15 Янгиликлар.
11.20 Видеогид.
11.40 «Эм-Ти-Ви» оҳанглари ва Эълонлар.
12.20 «Кинонигоҳ».
14.00 «Жаҳон янгиликлари («Эй-Би-Си»).
14.20 — 18.30 «СПОРТ ҚИТЪАСИ».
«Тошкент» студияси таништиради:
18.30 Болалар учун. «Табассум».
19.10 «Антенна».
19.30 «Акс-садо».
20.00 «Менинг кўчам».
20.15 «Хонадонингиз осойишта бўлсин!».
21.15 «Ҳар соҳадан бир шингил».
21.35 «Пульс». Хабарлар.
21.50 «Гладиаторлар». Спорт-шоу дастури.
22.35 «Кинематограф».
00.15—00.20 Хотима.

ЎзТВ III

ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ
10.00 «Ширу шакар».
10.40 «Дидар» (қозоқ тилида).
11.10 «Мюзик-холл».
11.40 — 12.10 «Ишонч».
17.10 — 18.40 Туркия телевидениеси.
18.40 «Мульткарусель».
18.55 «Мамлакатлар, воқеалар, одамлар».
19.20 «Колумб кашф этган диёр». Сан-Франциско.
20.10 «Учрашув».
20.40 «Биздан обод ва озод Ватан қолсин».
21.20 «Замандас».
22.10 «Си-Эн-Эн» янгиликлари.
22.20—22.40 «Бу ажиб дунё».

«ОСТАНКИНО» ТЕЛЕКАНАЛИ
17.20 «Брейн-ринг».
18.20 «Шартномасиз таваккал». Бадиий фильм (Россия, 1992 й.).
19.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
20.00 «Время».
20.45 «Зодиак белгиси остида». Эпиграммалар кечаси.
21.35—22.30 «Сен-Роман иши». Телесериал. 6-серия.

ЯКШАНБА, 30

ЎзТВ I

6.00 — 8.00 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш кўрсатуви.
8.00 «Бири кам дунё». Муқимий номидаги Ўзбек Давлат мусиқий театрининг спектакли. Тоир Юнусов асари, Алишер Расулов мусиқаси. Телепремьера.
9.30 «Шоҳруҳ» клуби.
10.00 Буюк Ғалабанинг 50 йиллигига. «Ватанимга хизмат қиламан». Кўрсатув ва концерт.
11.00 «Аралаш». Ҳажвий киножурнал.
11.20 «Японлик тадбиркорлар».
11.35 Кинотаҳририят почтасидан.
12.20 — 13.50 Футбол. Ўзбекистон чемпионати.
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Ўсмирлар учун. «Еттига етти». Телевизион ўйин.
18.35 «Кино ва болалар».
19.05 «Ойнаи жаҳонда...».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ҳафтанома» (рус тилида).
20.00 Эълонлар.
20.05 Телетасвирчи нигоҳида. «Шаҳарлар ва одамлар».
20.20 Дам олиш концерти.
20.55 Эълонлар.
21.00 «Ҳафтанома».
21.30 Эълонлар.
21.35 «Девона». Бадиий фильм (Ҳиндистон). 1—2-сериялар.
00.15 — 00.45 «Ҳафтанома».

ЎзТВ II

«ОМАД» таништиради:
10.00 «Омад» тақвими.
10.05 «Кўнгил».
10.10 «Жозиба».
10.30 «Бир шингил ҳангома».
10.40 «Муҳаббатга ошно қалблар».
11.00 «Теле-ательє-шоу».
11.10 Видео янгиликлари.
11.35 Янгиликлар.
11.40 «Эм-Ти-Ви» оҳанглари ва Эълонлар.
12.25 «Кинонигоҳ».
14.05 — 14.25 Жаҳон янгиликлари («Эй-Би-Си»).
17.00 «Совға».
17.30 «4/8». Мусиқий дастур.
17.50 «Панорама».
18.20 Жаҳон географияси.
19.10 Жаҳон янгиликлари («Эй-Би-Си»).
19.30 Эълонлар.
19.35 Видео — «О».
21.15 Эълонлар.
21.20 «Курьер».
21.40 «...яна об-ҳаво ҳақида».
21.50 «Постфактум».
22.00 «Компьютер-Осиё».
22.30 «Авто-клуб».
22.50 Эълонлар.
22.55 «Даракчи».
23.05 Эълонлар.
23.10 — 00.50 Видео — «О».

ЎзТВ III

ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ
9.00 Мультфильм.
9.40 «Жонли сайёра».
10.00 «Коллекция».
10.20 «Менинг кўчам».
10.35 «Жентльмен-шоу».
10.50 «Кинематограф».
12.30 — 12.40 «Ўзбекистон янгиликлари» (инглиз тилида).
17.10 — 18.40 Туркия телевидениеси.
18.40 «Мамлакатлар, воқеалар, одамлар».
19.05 Хорижнинг биринчи элчилари.
19.50 «Мусиқий саёҳат».
20.25 «Дурдаршн» телекомпаниясининг кўрсатувлари.
21.25 «Ҳамкорлик — тараққиёт нишонаси».
22.00 «Ёшлик» студияси. «Эъзоз».
22.30 «Би-Би-Си» янгиликлари.
22.40 «Бу ажиб дунё».
23.00 — 23.10 «Си-Эн-Эн» янгиликлари.

«ОСТАНКИНО» ТЕЛЕКАНАЛИ
18.00 «Эҳ, йўллар, фронт йўллари...»
18.10 «Юзма-юз».
18.40 «Қўшиқ-95». «Евровидение» танловининг саралаш тури.
19.20 Луи де Фюнес «Сен-Тропезлик жандарм» бадиий фильмида.
21.00 — 21.45 «Якшанба».

Бир пиёла чой устида

Фарғонанинг олтиариғилик Абдулла Акбаров кулгуга тамоман тескари «реакция» берувчи — кимё-биология фанидан муаллим. Кеннойимиз эса мактабда ҳам, уйда ҳам ўқитувчи. Чунки уч ўғилни ўқитиш, синфхонада 45 дақиқа дарс ўтишдан қийин-да.

• *Юзма-юз*

МУҲИДДИН ҚИЗИҚНИНГ ШОГИРДИ

Кейинги пайтларда бугунги кун талабидан келиб чиқиб устози Муҳиддин Дарвишев билан биргаликда Аҳмадали Акбаров, Абдураҳмон Сиддиқов, Ғайрат Аҳмедов каби шогирдлар тарбиялаяпти. Хуллас у билан суҳбатимиз мароқли ва ҳузурбахш кечди.

«Кимё ўқитувчиси ўқувчидан сўрабди: «Шу тангани кислотага ташласам, эрийдими, йўқми?»

— Йўқ, — дебди ўқувчи.

— Тўғри, эримаслигини қаёқдан билдинг?

— Эриса ташламас эдингиз-да... Сиз ҳам мактабда ҳозиржавоб бўлган бўлсангиз керак-а?

— Ўқувчилик кезларимдан машқ қилардим. Бир куни мактаб радиосидан шеър ўқиб бер деб қолишди. «Ёшлигим» деган шеъримни ўқидим, аммо бу... Эркин Воҳидовники экан... Яна бир байрамда саҳнада ашула айтаяпман, одамлар кулади. Қўшиқ тугагач, қарсак бўлади. Кейин билсам, қўшиқнинг мусиқасига тинмай оёқ ўйнатибман. Шундан сўнг ашула айтмайман.

Саид Аҳмаднинг «Ҳисобчи Муҳаммад» ҳажвиясини 9-синфда саҳнага қўйдик. Тумандаги катта йиғинларда ҳам ижро этиб юрдим. Кейинчалик устозим Муҳиддин Дарвишевнинг оҳанграбо тасмаларига ёзилган аскияларидан баъзисини айтсам, дўстларимга маъқул бўлиб қолди. Шу тариқа секин-аста майдонга кириб келганмиз.

Мана ҳозирда ўзбек қизиқчилик санъати тараққий топиб, шуҳрат қозонди. Ўз йўналишига, ўз мактабига эга бўлган ёш қизиқчилар етишиб чиқди. Қизиқчиликка йўлланма берадиган жой аслида тўй. Мен синфдошларимнинг тўйларида тўйбошилик қилганман. Махсус тайёрланиб даврага чиқардим. «Менинг акам Сотиболди, яримтани отиб олди» ҳажвий шеъримни ўқиганимда одамлар кулишди. Қарабсизки, янги — янги нарса айтиш масъулияти пайдо бўлди. Мен, Фарғона педагогика институтида таҳсил кўрганман. Талабаликда ҳам уч-тўрт ўртоғим билан биргалашиб, ҳеч ким гапирмаган аскияларни топардик, қўшиқлар айтардик. Бу ҳам санъатим шаклланишида аҳамият касб этган. Бир куни катта тўйда аския айтдим. Овоз ёзиш студияси ходимлари уни тасмага туширибди. Орадан 4-5 кун ўтиб, Қўқонда юрсам, бир одам гапиряпти, атрофидагилар мириқиб кулишади. Мен ҳам бориб тингласам — ўзим. Кассетани пуллаётган йигитга «Ким бу?» десам, «Абдулла деган қизиқчи чиқибди, кассеталар зўр кетяпти» дейди. Менга ҳам шу қизиқчининг кассетасидан беринг дедим. Уйга олиб келиб эшитдим, камчиликларини тузатдим. Қаерига урғу беришни ўргандим. Кейинчалик Баҳодир Тўхтасинов ойнаи жаҳонга таклиф қилди. Ўшанда ҳазил-мутойибага боғлиқ бўлмаган «Оталар сўзи-ақлнинг кўзи «кўрсатувида роль ижро этишимга тўғри келган. Хўмрайиб туришим керак, лекин қонимизда бор, қовоқ солиб туришни эплолмайман. Режиссёр Мираббос Мирзаахмедов «кўзинг куляпти, ахир жиддий ролдасан» деб уришади.

Тошкентга келдикми, кулгуга алоқаси бўлмаса ҳам бир кўринайлик, деганмиз-да. «Қизиқчи — 89» кўрик-танлови менга шуҳрат келтирди. Катта йўлга олиб чиқди. Шундан кейин ишларим юришиб кетди. Энди Тошкентга бирор янги нарса билан келишга мажбурмиз. Масалан, бир қишлоқ бор экан. Унинг одамлари табиатан қизиқчи экан. Бир куни бир одам шу қишлоққа йўқолган отини излаб келиб қопти. Дуч келган ҳовлилардан бирига кириб суриштирса, у ердагилар «Ҳов қир тепасида фалончининг байтали бор, отингиз бўлса-бўлмаса шу кишиникида», деб жўнатишибди. Қишлоқ аҳли ўғри эмас экан, бунинг устига бировнинг ҳақига ҳам хиёнат қилишмас экан. Шу туфайли отини йўқотган ҳалиги одамни ниҳоятда ориятли, ғурурли одамникига юборишибди. Тепасидаги одам байталига ўралашган от ҳақида эшитиб, отини йўқотган одамни индамай-нетмай уйига таклиф қилибди. Эчки сўйиб бутун қишлоқ аҳлини чақириб меҳмондорчилик уюштирибди. Суюқ-қуюқ таомлар дастурхонга тортилиб, ҳаммалари хушкайфият билан ўтиришибди. Қишлоқ оқсоқолларидан бири мезбон йўқлигида барчага кўрсатиб иккита қошиқни олиб ён чўнтагига солибди ва:

— Азиз меҳмон, биз томонда удум шунақа, меҳмондорчиликда қатнашсангиз иккита қошиқни ўғирлаб кетишингиз керак, бўлмаса мезбон хафа бўлади, — дебди. Йиғилганларнинг ҳаммаси иккитадан қошиқ олиб чўнтакларига солибди. Ҳалиги отини излаб келган меҳмон ҳам шундай қилибди. Меҳмондорчилик охирлаб, дастурхонга фотиҳа ўқилгач, мезбон эшикка туриб олиб:

— Мен сизларни биламан, ҳойнаҳой, бирор нарсани ўмариб кетаётган бўлсанглар керак, текшириб ўтказаман, — дебди. Бирин-кетин қишлоқ одамлари чиқиб кетибди, лекин ёнларидан ҳеч нарса чиқмади. Ниҳоят ёлғиз меҳмон қолибди. У ҳалиги-ҳалиги дермиш-у эшикнинг олдига келолмасмиш. Охири меҳмон, бўлди-да, энди, чиқинг, одамлар кутиб турибди, сизни кузатиб қўйишмоқчи дебди мезбон.

Меҳмон ноилож мезбоннинг олдига келибди. Уй эгаси унинг ҳам чўнтакларини текшириб, қошиқларни топибди ва ташқарида турганларга қараб:

Бу одам ўғри экан-ку, — деб қичқирибди. Шундай қилиб ўғирланган от излаб келган одамнинг ўзи «ўғри» деган ном олибди.

Абдулла ака, ижод қилиш йўсинингиз ҳақида...

Бир нарса хаёлга келганда шартта ёзиб қўяман. У аста-секин каттароқ нарсага айланади. Бир тўйда ичиб олган одам ҳадеб «Оппоқойим» қўшиғини айтинглар деб, санъаткорларга хиралик қилаверди. Охири унга намунча «Оппоқойим»ни сўрайверасиз, нима хотинингиз қорами?» деворибман. Гур-р этиб кулги кўтарилди ва «Талабларга биноан» ҳажвиясига пойдевор қўйилди.

Бир йилда нечта тўйда иштирок этасизу, келишув қандай бўлади?

Мавсумга қараб, тўйлар даврасини қизитишга ҳаракат қиламиз. Лекин бунча берасиз деб туриб олмайман. Нима биз ер кавладикмики, қўш қўшдикмики, фалон пул сўрасак. Ахир тўй эгаси кўнглидан чиқариб бермаса, бу пул рўзғоримга татийдими? Умуман пул топиш учун қизиқчи бўлиш нотўғри. Уйимда боғ бор, кам-кўстимизга шу боғ ярайди. Кўпчилик бизни бой деб ўйлайди, ҳолбуки, яшашимиз ўртача. Бир куни ток (узум) боғлаётсам, иккита одам мени кўрсалар ҳам, уй томонга қараб Абдуллажон, Абдуллажон деб чақиришяпти. Токдан тушиб менман Абдулла, десам биз биронта мардикор олиб келиб ишлатаётган экан, ўзи ичкарида бўлса керак деб ўйлабмиз, дея узр сўрашди. Айтилган ёки ваъда берилган жойга албатта бораман. Бир марта қаттиқ иситмалаб шамоллаб қолдим. Ваъда бўйича тўйга бориш керак, аҳвол чатоқ. Аммо бордим. Одамлар менинг ҳам иситмалаб қолишим мумкинлигини, иссиқжон эканлигимни ҳисобга олмай кулги кутишяпти. Илож қанча, терлашга ҳаракат қилдим. Тез-тез юриб, иссиқ-иссиқ чой ҳўплаб шовиллаб терлай бошладим. Гапнинг қисқаси меҳнат билан тер тўкиб яшаймиз.

Тўлқин ЁРҚУЛОВ суҳбатлашди.

ЯШАШДАН ЧАРЧАМАГАНЛАР

УЗОҚ умр кўрган кишилар ҳақидаги маълумотларни кўздан кечирганимизда Тавротда номи зикр этилган Иброҳим пайғамбар 175 йил, унинг хотини Сора 127 йил, Юсуф пайғамбар 110, йил, Мусо пайғамбар 120 йил яшаганликларини кўрамиз.

ЕВРОПА мамлакатларида қайд этилган тарихий манбааларга кўра Йоркшир шаҳрида 1500 йилда туғилган Женикинз исмли киши 170 йил, 1588 йилда туғилган Томас Парр 152 йил умр кўрган. Бир эр-хотин эса 147 йил бирга умргузаронлик қилганлар. Эр 173 йил, хотини эса 184 йил яшаган.

1790 йилда уйланган ва асримизнинг 60 йилларида ҳам ҳаёт бўлган 195 ёшли эронлик Саид Али исмли кишининг 120 ёшида вафот этган ўғли, 110 ва 80 га кирган қизлари бўлган.

Аммо то ҳанузгача Гиннес рекордлар китобига кирмаган мўътабар тарихий манбааларнинг хабар беришича, дунёда энг узоқ умр кўрган кишилар бизнинг заминимизда яшаб ўтганлигини кўрамиз. Ўрта Осиё ва Самарқанд тарихини ёзган ибн Батута ва ибн Арабшоҳ сингари муаррихлар ўз кўзлари билан кўрган воқеалар ҳақида гувоҳлик берадилар.

Ибн Арабшоҳ «Темур тарихи» китобида ёзади:

«... Самарқандда Шайх Урйон (ибн Арабшоҳ Самарқандда эканида 803 (1406) йилда Шайх Урйон билан учрашиб, форс ва мўғул тилларидан ўз билимини оширгани маълум) исмли ажиб шаклли, олий азмли камбағал алҳамий бир киши бўлиб, айтишларича, шаҳар аҳлининг каттаю кичиклари ўртасида тарқалган ишоратга кўра унинг ёши уч юзу элликда деб овоза тарқалганди. Унинг қомати тик ва сурвати чиройли эди. Самарқанддаги кекса машойихлар ва узоқ умр кўрган акобирлар айтардиларки, биз ёш болалар бўлганимизда ҳам бу одамни шу ҳолатда кўрар эдик. Бу киши ҳақида бизнинг ҳурматли оталаримиз ва кекса машойихларимиз ҳам шу тарзда ривоятни ўз оталари ва кекса одамлар тилидан бизга нақл қилиб айтардилар. У қорачадан келган, куч-қуввати битмас-туганмас, жўшқин киши эди. Уни кўрган киши ҳали роса улғайиб, балоғатга етмаган деб тасаввур қиларди. Юзида кексалигидан белги бўлган на ажин, на асар бор эди. Амирлар, улуғлар, аъёнлар, тақводорлар, фозиллар ва бошлиқлар унинг ҳужрасини зиёрат қилиб, дийдорини табаррук билар ҳамда дуоси баракатидан илтижо тилардилар».

Ибн Батутанинг саёҳатномасида ҳижрий-қамарий 732 (милодий 1332) йил воқеалари баён қилинган. Унда шундай маълумот бор:

«... Биз Бешой тоғидаги зоҳид шайх Авлиё ота мозорига келдик. Бу шайхни яна «Сесад сола» деб ҳам аташарқан. Форсча Сесад-уч юз, сола ° йил дегани. Айтишларича, бу авлиё уч юз эллик ёшга кирган. Халқ уни ғоятда эъзозлайди. Бу ерга жуда кўп шаҳар ва қишлоқларнинг одамлари шайхни кўришга келадилар.

Султон ва унинг хотини ҳам бу ерга келиб туришади. Биз дарё бўйида, шайхнинг зовияси яқинида тўхтадик, сўнг уни кўришга кирдик. Авлиё ота мен билан кучоқлашиб кўришди, унинг териси (бадани) шундай майин, юмшоқ эдики, умримда бундай юмшоқ одамни кўрмаганман. Бир қарашда уни эллик ёшда дейиш мумкин. Айтишларича, ҳар юз йилда шайхнинг сочи ва тишлари тўкилиб, янгилари чиқаркан. У гўё Абу Рухмани (ҳолбуки унинг мозори Синдда, Мултонда) кўрган эмиш».

Тўпловчи: Мирёқуб ҚОБИЛОВ.

КЕЛИНГ, ТИЛИМИЗНИ ҚАЙРАБ ОЛАЙЛИК ЁКИ МАҚОЛЛАР ИЗОҲИ

ДЎСТИНГ БИЛАН ДИЛДОШ БЎЛ, ҚИЛАР ИШИГА ҚЎЛДОШ БЎЛ.

Мазмуни: «Дўстларга ҳамма вақт содиқ бўлиш, уларни иззат-ҳурмат қилиш, яхши-ёмон кунларида уларга кўмаклашиш зарур». Вар.: «Дўстингнинг кўзида бўлгунча кўнглида бўл» («Шунчалик кўз дўсти бўлма, унинг кўнглидан жой ол», дейилмоқчи). «Дўстинга қўшиқ айт, меҳрингни қўшиб айт»; «Дўстинг учун заҳар ют»; «Сув ичсанг ҳам, дўстинг билан ич»; «Дўстингнинг ёвига ёв бўл, душманига ғов бўл»; «Дўстларнинг иттифоқи-душманнинг ихтилофи»; «Жонга куйган — жондай дўст, жонга куймас-қандай дўст?»; «Оро кирмаса жонингга, шерик бўлмасин нонингга»; «Йиқилганда бўлмаса тирак, вафосиз дўст нимага керак?»; «Гули йўқ бўстондан япроқ яхши, фойдаси йўқ йўлдошдан таёқ яхши».

ТЎКИСНИКИ ТЎҚҚИЗ КАМ

Ўзи тўкис, бой бўла туриб, камоли зиқналигидан тўй, зиёфат ва маъракаларни суптағина қилиб, нозне ъматлар, егулик-ичгуликларни етмайдиган қилиб ўтказадиган кишиларга нисбатан киноя тарзида қўлланади. Вар.: «Камбағалнинг тўйи тўкис бўлур, Бойнинг тўйи юпун бўлур»; «Камбағалнинг тўйида яйрайсан, бойнинг тўйида чарчайсан»; «Судхўрнинг тўйидан, камбағалнинг маъракаси яхши»; «Қўй семирса, туғиши қийин бўлади» (қўйнинг ва товуқнинг бу ҳолати бойиган сари пулни яхши кўрадиган уни қўлида маҳкам сақлаб, бировга бир тийин бергиси келмайдиган бахил, хасис кишиларга ташбих этилган); «Бойиган боёғон бўлса, ичаги йўғон бўлар».

ШАНБАДАН... ЖУМАГАЧА

Кинорежиссёр Шуҳрат Маҳмудовнинг янги ҳужжатли фильми «Зиёбахш» деб аталади. Фильм Бухородаги «Интерагро» ташқи иқтисодий уюшмаси ташаббуси билан ҳамда ҳомийлигида суратга олинди.

Асар Баҳоуддин Нақшбанднинг ҳаёти ва фаолияти ҳақида ҳикоя қилади. Унда буюк аллома номи билан боғлиқ жуда кўп тарихий жойлар, жумладан, унинг мақбараси жойлашган қасри Орифон қишлоғи акс эттирилган.

16 километрлик троллейбус йўли яқин орада Наманганни Тўрақўрғон тумани билан боғлайди. Вилоят автомобиль йўллари қуриш бошқармаси уни қуришга киришди.

Ҳозир дастлабки ишлар бажарилмоқда: ариқлар кесиб ўтадиган жойларга қувурлар ётқизилмоқда, кўприклар кенгайтирилмоқда. Электр тармоқлари ишлаб чиқариш корхонаси жамоаси эса муҳандислик ишлари билан банд.

Ўзининг юзлаб ҳикоя ва ҳажвиялари, қиссалари, «Уфқ», «Жимжитлик» каби романлари, «Келинлар қўзғолони», Куёв» пъесалари билан нафақат юртимизда, балки хорижда ҳам маълум ва машҳур адиб Саид Аҳмад таваллудига яқинда 75 йил тўлади.

Куни кеча Саид Аҳмад бир гуруҳ шогирдлари билан Бухоро диёрига келди. Адибни дастлаб вилоят ҳокими Мавлон Раҳмонов самимий табриклади.

Тошкентда Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси, Фан ва техника давлат қўмитаси, Кимё саноати корхоналари уюшмаси ҳамда Олий ва ўрта таълим вазирлиги ташаббуси билан мамлакатимиз кимё саноатини ривожлантириш истиқболи ва муаммоларига бағишланган илмий-амалий конференция бўлди. Унда республика кимё саноатининг бугунги аҳволи таҳлил қилиниб, уни ривожлантиришнинг асосий йўналишлари белгиланди.

Тошкентда ёзувчи Сергей Бородин уй-музейи ташкил этилганига 20 йил тўлди. С. Бородин республикамиздаги ижодий фаолияти давомида Абдулла Қаҳҳор, Ойбек, Ғафур Ғулом, Миртемир сингари шоир ва ёзувчилар билан ижодий ҳамкорлик қилди. Садриддин Айний, Ойбек, Шароф Рашидовларнинг бир қанча асарларини рус тилига ўгирди. Ўзбекистон ҳақида тарихий ва бадиий асарлар яратди.

Ҳозирги кунда С. Бородин уй-музейида муаллифлар дастхати туширилган чет эл ва қардош мамлакатлар ёзувчиларининг 2400 та китоби мавжуд.

ҲАДИСЛАР

Одамлар орасида чақимчилик ва бўҳтон гапларни тарқатишдан сақланинглар.

Сабр ва бардош Тангридан, шошқалоқлик эса шайтондандир.

Ҳаё доимо яхшилик келтиради.

Дейл КАРНЕГИ: КИШИНИНГ АЙБИНИ ЮЗИГА СОЛМАНГ

ВИЛЬГЕЛМ II Германия тахтида ўтирган 1909 йилда эҳтиётсизлик қилиб, шундай ҳовун туширдиқи, бунинг жабрини князь фон Бюлов тортишига бир бахя қолди.

ЎША йиллари фон Бюлов рейхсканцлер — ҳукумат бошлиғи эди. Германиянинг сўнгги кайзери Вильгелм II Англияга олий мартабали меҳмон сифатидаги ташрифи чоғида мақтанчоқлик қилиб шундай баёнот бердики, у Европа қитъасини ларзага келтириб, бутун дунёда катта шов-шувларга сабаб бўлди. Жумладан кайзер ўзининг инглизларга нисбатан дўстона кайфиятдаги ягона немис эканлигини, Япония хавфини бартараф этишга қодир ҳарбий-денгиз флоти тузаётганини, Россия билан Франция Англиянинг кулини кўкка совурмоқчи бўлганида, инглизларни бу фалокатдан ёлғиз ўзи сақлаб қолганини баён қилганди. Бунинг устига мана шу беъмани баёнотни «Дейл телеграф» газетасида чоп этилишига розилик бериб юборган.

Кейинги юз йиллар давомида европалик бирор подшо бундай нутқ идрок этмаганди. Бутун қитъада ғулғула. Англия қаҳр-ғазабда. Немис давлат арбобларини ваҳима босган. Ана шундай умумий саросималик авжига чиққан бир пайтда кайзернинг ўзи ҳам ваҳимага тушиб, рейхсканцлер фон Бюлов айбни ўз бўйнига олишни сўради. У «подшога бу беъмани даъволарни айтишни мен маслаҳат берган эдим» дея ошкора эълон қилиши керак эди.

— Жаноби олийлари, — дея эътироз билдирди рейхсканцлер, — менинг шундай беъмани маслаҳат беришим мумкинлигига на Германияда, на Англияда ҳеч ким ишонмайди...

— Нима, мени эшак фаҳмлайсанми?! — дея ўшқирди кайзер, — ўзингни мендан ақлли ҳисоблайсанми?

Рейхсканцлер қўпол хатога йўл қўйганини фаҳмлади-ю, пластинкани тўнкарди:

— Асло ундай демоқчи эмасман. Сиз, жаноби олийлари билан мен фақирнинг ўртасида Осмон билан Ерча фарқ бор. Сизнинг армия ва ҳарбий-денгиз флотига бошчилик қилишдаги маҳоратингиз дунёда беқиёс. Бундан ташқари табиий фанлар бобидаги ғоят чуқур маъноли мулоҳазаларингизни кўп марта мароқ ва ҳайрат билан тинглаганман ва ўзимнинг бу соҳаларда сизга нисбатан бутунлай нўноқлигимни тан олганман. Агар тарих, сиёсат ва дипломатия соҳаларидаги арзимас билимимни ҳисобга олмаганда, мен Сизнинг олдингизда ҳеч ким эмасман...

Кайзернинг чеҳраси ёришди. Чунки, князь ўзини ерга уриб, уни эса кўкка кўтариб мақтади-да. Кайзерга бу мойдек ёқиб тушганди.

— Биз доимо бирга бўлишимиз керак, — деди у мағрур қиёфада. — Ана шунда ҳар қандай муаммо ва чигал масалаларни ҳам биргаликда еча оламиз.

... Ҳа, қопиб эмас, топиб гапирганга не етсин. Кишининг айбини шартта юзига солиш ҳамманинг ҳам қўлидан келаверади. Аммо катта гуноҳ қилган одамга ҳам ётиғи билан муомала қилиб, айбига иқрор этиш чин инсонларга хос фазилатдир.

ОБ-ҲАВО

РЕСПУБЛИКА ГИДРОМЕТЕОРОЛОГИЯ МАРКАЗИ ХАБАР ҚИЛАДИ:

Ҳафтанинг катта қисмида Республикамиз вилоятларида ҳаво кам булутли бўлади. Асосан ёғингарчилик кутилмайди. Фақат ҳафтанинг ўртасида баъзи жойларда қисқа муддатли ёмғир ёғиши, ва момақалдироқ бўлиши мумкин. Шарқ томондан 5—10 м/сек. тезликда шамол эсади, ҳарорат ҳафтанинг бошларида кечаси 7—12 даража, кундузи, 20-25 даража, Қашқадарё ва Сурхондарё вилоятларида кечаси 10—15 даража, кундузи 23-28 даража иссиқ бўлади.

Кейинчалик ҳарорат кўтарилиб, кечаси 10-15 даража, кундузи 23-28 даража, Хоразм, Бухоро, Навоий, Қашқадарё ва Сурхондарё вилоятлари ҳамда Қорақалпоғистонда кечаси 13—18 даража, кундузи 27-32 даража иссиқ бўлади. Ёмғир ёққан пайтларда ҳарорат кундузи бироз пасайиб, 19-24 даража атрофида иссиқ бўлади.

МАРҲАМАТ, ЯНА САВОЛ БОРМИ?

ТРОЯ

Гомернинг «Илиада» эпосида тилга олинган Троя шаҳри ҳақиқатан ҳам мавжуд бўлганми?

А. БЎРОНОВ.
Бухоро шаҳри.

Ҳақиқатан ҳам шундай шаҳар бўлган. Кичик Осиёнинг шимоли-ғарбида жойлашган бўлиб милоддан аввалги 3-2 минг йилликларда қадимги Троя вилоятнинг сиёсий маркази бўлган. XIX асрнинг 70-80 йиллари немис археологи Г. Шлиман, 1932-38 йилларда америкалик археолог К. Блеген Гиссарлик тепалигида қазиш ўтказишиб, Троя шаҳрининг шу ерда бўлганлигини исботлаганлар.

Троя бронза даврида Кичик Осиёнинг йирик маркази ва кичикроқ подшоҳликнинг пойтахти бўлган. Милоддан аввалги 12-асрда ахейлар томонидан босиб олинган ва вайрон қилинган бўлса-да, кичик қишлоқ сифатида илк ўрта асрларгача мавжуд бўлган.

УСТА ОЛИМ КОМИЛОВ

30-йилларда Уста Олим номи билан машҳур созанда бўлган дейишади.

К. ҚАМБАРОВ.
Жиззах.

Уста Олим Комилов 1875 йил Марғилон шаҳрида туғилган. У созанда (доира, ноғора чалган), куй ва усуллар билимдони сифатида машҳур бўлган. Шунингдек у ўзбек халқ рақсини биринчи бўлиб саҳналаштирган. Уста Олим М. Турғунбоева, Тамарахоним сингари санъаткорларнинг устози бўлган. У 1935 йил Лондонда ўтган биринчи халқаро рақс фестивалининг лауреати бўлган.

ХАЛҚ СЎЗИ • НАРОДНОЕ СЛОВО

МУАССИСЛАР: Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир: Анвар ЖЎРАБОЕВ.

• БЎЛИМЛАР:
Парламент 33-57-34;
Хатлар 33-07-48;
Қишлоқ хўжалиги 32-07-94;
Иқтисодиёт 32-36-65;
Маънавият 32-35-60;
Ахборот 32-29-89;
Тунги муҳарририят 33-10-28.

• МАНЗИЛИМИЗ:
700000, ГСП
Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 19-уй.

Навбатчи муҳаррир — М. Холматова.
Навбатчи — Ф. Бобо Дўст.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 0001 Буюртма Г. — 0160 52346 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А—2 Босишга топширилди — 20.50.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили «Буюк Турон» кўчаси, 41. Газета IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. Босишга топшириш вақти—21.00 1 2 3 4 5 6